

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN
OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Gregor POTOČNIK

**OCENA IZHODIŠČ ZA UVAJANJE NAČRTOV ZA
ZASEBNO GOZDNO POSEST NA
GOZDNOGOSPODARSKEM OBMOČJU SLOVENJ
GRADEC**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2010

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA GOZDARSTVO IN OBNOVLJIVE GOZDNE VIRE

Gregor POTOČNIK

**OCENA IZHODIŠČ ZA UVAJANJE NAČRTOV ZA ZASEBNO
GOZDNO POSEST NA GOZDNOGOSPODARSKEM OBMOČJU
SLOVENJ GRADEC**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**EVALUATION OF BASIS FOR INTRODUCTION OF PRIVATE
FOREST PROPERTY PLANS IN THE SLOVENJ GRADEC FOREST
MANAGEMENT REGION**

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2010

Diplomsko delo je zaključek univerzitetnega študija gozdarstva na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Opravljeno je bilo v skupini za urejanje gozdov in biometrijo. Anketa je bila opravljena med naključno izbranimi lastniki gozdov na celotnem gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec.

Komisija za študijska in študentska vprašanja Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire je na seji 19. 5. 2010 sprejela obravnavano temo in za mentorja imenovala prof. dr. Andreja Bončino in za recenzenta doc. dr. Janeza Krča.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik:

Član:

Član:

Datum zagovora:

Diplomsko delo je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Podpisani se strinjam z objavo svoje naloge v polnem besedilu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddal v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Gregor Potočnik

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Dn
DK	GDK 62+682 (497.4 Slovenj Gradec)(043.2)=163.6
KG	gozdna posest/zasebni gozdovi/posestna struktura/gospodarjenje/posestni načrt/gozdni posestniki/gozdnogospodarsko načrtovanje/participacija/GGO Slovenj Gradec
AV	POTOČNIK, Gregor
SA	BONČINA, Andrej (mentor)
KZ	SI – 1000 Ljubljana, Večna pot 83
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire
LI	2010
IN	OCENA IZHODIŠČ ZA UVAJANJE NAČRTOV ZA ZASEBNO GOZDNO POSEST NA GOZDNOGOSPODARSKEM OBMOČJU SLOVENJ GRADEC
TD	Diplomsko delo (univerzitetni študij)
OP	IX, 41 str., 4 pregl., 18 sl., 2 pril., 21 vir.
IJ	sl
JI	sl/en
AI	V Sloveniji je zasnova gozdnega načrtovanja enotna ne glede na lastništvo, intenzivnost gospodarjenja in interes lastnikov za gospodarjenje, kar je vprašljivo z vidika uporabnosti načrtov in stroškov izdelave. Ena izmed dopolnitev je uvedba načrtov za gozdno posest (NGP). Omenjeni načrt bi omogočil prilagajanje načrtovanja intenzivnosti gospodarjenja in interesu lastnikov. V raziskavi smo ocenili izhodišča za uvedbo načrtov za gozdno posest na GGO Slovenj Gradec. Anketiranih je bilo 179 naključno izbranih lastnikov gozdov iz štirih velikostnih kategorij na celotnem območju GGO Slovenj Gradec. V prvem delu raziskave je bil namen ugotoviti splošne razlike posestnikov glede na velikostne kategorije. Bistvena ugotovitev je, da z naraščanjem velikosti posesti narašča tudi delež čistih kmetij in delež lastnikov, katerim gozd daje večji del dohodka. V drugem delu pa je bil naš namen ugotoviti, kako so lastniki seznanjeni s sedanjimi načrti, informacijami, ki so potrebne za gospodarjenje ter kakšne so možnosti za vpeljavo NGP. Glede gojitvenih načrtov je bil rezultat presenetljiv, saj je v povprečju slabih 80 % anketiranih odgovorilo, da načrte poznajo in uporabljajo. Anketiranci so najbolj seznanjeni z informacijami, ki se navezujejo na posestne meje, o tem, koliko lesa lahko posekajo, o krojenju lesa in o izvedbi sečnje. 60 % anketiranih je odgovorilo, da bi bil NGP dober in koristen pripomoček pri gospodarjenju. Z NGP bi se krepili odnosi med lastniki gozdov in gozdarji.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Gth
DC FDC 62+682(497.4 Slovenj Gradec)(043.2)=163.6
CX forest property/private forests/land holding structure/management/forest property plan/forest landowners/forest management planning/participation/FMR Slovenj Gradec
AU POTOČNIK, Gregor
AA BONČINA, Andrej (supervisor)
PP SI – 1000 Ljubljana, Večna pot 83
PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Forestry and Renewable Forest Resources
PY 2010
TI EVALUATION OF BASIS FOR INTRODUCTION OF PRIVATE FOREST PROPERTY PLANS IN THE SLOVENJ GRADEC FOREST MANAGEMENT REGION
DT Graduation Thesis (University studies)
NO IX, 41 p., 4 tab., 18 fig., 2 ann., 21 ref.
LA sl
AL sl/an
AB In Slovenia the concept of forest planning is uniform regardless of ownership, the intensity of management and the management interests of the owners which rises the question of usefulness of plans and costs of elaboration. One of the possible solutions is the forestry property plan (FPP). FPP would enable to adjust the planning of intensive management to the interests of the owners. In the research we assessed the basis for the introducing of the plans in forest management unit (FMU) Slovenj Gradec. 179 forest owners from 4 size categories of the whole area of FMU Slovenj Gradec were randomly chosen for filling out the questionnaire. In the first part the goal was to find out the differences between the owners based on size categories. The essential finding was that with the rising size of the forest property the share of full farmers and owners who get most of their profit out of their forest grow as well. In the second part our intention was to find out how the owners are familiar to present management plans and information needed for management and what the possibilities for introducing FPP are. For the silvicultural plans the result was surprising, as around 80 % of the owners stated of knowing and using the plans. Forest owners were best informed about the forest property borders, about the allowable cut, and about the tailoring the woods. 60 % of the respondents answered that FPP would be a favourable and useful tool aiming at the management of the property. With FPP the relationship between forest owners and foresters would strengthen.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	III
KEY WORDS DOCUMENTATION	IV
KAZALO VSEBINE	V
KAZALO PREGLEDNIC	VII
KAZALO SLIK	VIII
OKRAJŠAVE IN SIMBOLI	IX
1 UVOD	1
1.1 ZASEBNI GOZDOVI V SLOVENIJI	1
1.2 PROBLEMATIKA ZASEBNIH GOZDOV	2
1.2.1 Nizka intenzivnost gospodarjenja.....	2
1.2.2 Slabost obstoječih načrtov	2
1.2.3 Pomanjkanje raziskav o zasebnih lastnikih gozdov	3
1.2.4 Premalo diferencirano obravnavanje lastnikov gozdov.....	3
1.3 KONCEPT NAČRTA ZA GOZDNO POSEST	3
1.3.1 Okvirna vsebina posestnega načrta.....	4
2 PREGLED LITERATURE	6
2.1 ZGODOVINA GOZDARSKEGA NAČRTOVANJA NA RAVNI GOZDNE POSESTI V SLOVENIJI	6
2.2 NAČRTOVANJE NA RAVNI GOZDNE POSESTI V TUJINI.....	7
2.3 MOŽNOSTI ZA UVEDBO NAČRTOV ZA GOZDNO POSEST V SLOVENIJI	8
2.4 INFORMACIJE ZA GOSPODARJENJE	9
3 CILJI	10
4 DELOVNE HIPOTEZE	10
5 OPIS OBJEKTA – GGO SLOVENJ GRADEC.....	11
5.1 ZNAČILNOSTI OBMOČJA.....	11
5.2 PROBLEMI V GGO SLOVENJ GRADEC.....	13
5.3 ZASEBNI GOZDOVI	14
6 METODA DELA	15

6.1	PRIPRAVA ANKETE	15
6.2	IZBOR VZORCA LASTNIKOV GOZDOV	15
6.3	IZVEDBA ANKET	16
6.4	OBDELAVA PODATKOV	16
7	REZULTATI.....	18
7.1	SPLOŠNI DEL	18
7.2	POSEBNI DEL.....	21
7.2.1	Zadostnost in razpoložljivost informacij, potrebnih za gospodarjenje.....	21
7.2.2	Koristnost informacij.....	22
7.2.3	Sedanji načrti	25
7.2.4	Načrt za gozdno posest.....	27
8	RAZPRAVA.....	31
9	POVZETEK.....	37
10	VIRI.....	39
	ZAHVALA	
	PRILOGI	

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Splošni podatki anketiranih po velikostnih kategorijah	19
Preglednica 2: Gospodarjenje anketiranih po velikostnih kategorijah	20
Preglednica 3: Značilne razlike v vrednotenju koristnosti posameznih informacij med velikostnimi kategorijami zasebne gozdne posesti (Kruskal-Walis test)	24
Preglednica 4: Večja realizacija sečnje po predhodnem ekonomskem ovrednotenju glede na velikostno kategorijo gozdne posesti	27

KAZALO SLIK

Slika 1: Gozdnogospodarsko območje Slovenj Gradec (Zgibanka-Območna enota Slovenj Gradec, Zavod za gozdove Slovenije, 2003).....	11
Slika 2: Struktura lesne zaloge po drevesnih vrstah.....	13
Slika 3: Struktura lesne zaloge po debelinskih razredih.....	13
Slika 4: Oblika celkov (Foto: Potočnik G., 18. 7. 2010).....	14
Slika 5: Zadostnost informacij potrebnih za gospodarjenje po velikostnih kategorijah	21
Slika 6: Povprečna razpoložljivost 19-ih informacij, ki so potrebne za gospodarjenje po velikostnih kategorijah	22
Slika 7: Koristnost informacij po velikostnih kategorijah.....	22
Slika 8: Rangirane informacije v kategoriji M	
Slika 9: Rangirane informacije v kategoriji L	23
Slika 10: Rangirane informacije v kategoriji XL	
Slika 11: Rangirane informacije v kategoriji XXL	23
Slika 12: Poznavanje in uporaba gojitvenega načrta po velikostnih kategorijah	25
Slika 13: Sodelovanje pri izdelavi gojitvenega načrta	26
Slika 14: Udeleževanje na razgrnitvi gozdnogospodarskega načrta ali sodelovanje javni obravnavi	26
Slika 15: Poznavanje načrta za gozdno posest	28
Slika 16: Koristnost načrta za gozdno posest	28
Slika 17: Prispevanje sredstev za izdelavo načrta	29
Slika 18: Pripravljenost za pokritje dela stroškov načrtovanja in izvedbe posestnega načrta po velikostnih kategorijah zasebnih posesti	30

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

GGE gozdnogospodarska enota

GGN gozdnogospodarsko načrtovanje

GGO gozdnogospodarsko območje

NGP načrt za gozdno posest

ZGS Zavod za gozdove Slovenije

p tveganje

X^2 hi kvadrat – porazdelitev v statistiki

1 UVOD

Že od osamosvojitve Slovenije in s sprejetjem Zakona o gozdovih leta 1993 so v zasebnih gozdovih opazna precejšnja odstopanja realiziranih del od načrtovanih. V tem času so se spremenile zahteve javnosti do gozdov, socialnoekonomske značilnosti gozdnih posestnikov, splošne družbene in ekonomske razmere.

Tem spremembam je smiselno prilagoditi tudi gozdarsko načrtovanje, kajti le na ta način se bomo z načrtovanjem približali lastnikom, spodbudili gospodarjenje z zasebnimi gozdovi ter vzpostavili in izboljšali komunikacijo z gozdnimi posestniki.

1.1 ZASEBNI GOZDOVI V SLOVENIJI

Gozd s svojo površinsko prisotnostjo in gozdarstvo kot ena gospodarskih dejavnosti podeželja sta imela v slovenskem prostoru že od nekdanj velik družbeni pomen. Seveda pa se gozd in ljudje, ki gospodarijo z gozdom, neprestano spreminjajo. Na spreminjanje pa vplivajo tako naravni kot družbeni procesi.

Eden takšnih procesov je zmanjševanje povprečne gozdne posesti. V začetku prejšnjega stoletja je znašala 5,6 ha, v zadnjih stotih letih pa se je več kot razpolovila in znaša 2,5 ha. Tako imamo 300.000 lastnikov gozdov, ki so nepovezani in v glavnem prevladujejo nekmetje (Medved, 2003).

Na zmanjševanje gozdne posesti so najbolj vplivali dedovanje, agrarna reforma, krčitev gozdov zaradi gradnje infrastrukturnih objektov in prodaja (Winkler, 1996). Spremenila pa se je tudi površina gozdov, saj je zadnje pol stoletja narasla za 35 %, in sicer iz 896.000 ha na 1.158.000 ha (Medved in sod., 2005). Od te skupne površine predstavljajo 33 % gozdovi družinskih kmetij, 37 % pa predstavljajo gozdovi nekmečkih lastnikov. Slednji predstavljajo svojevrsten problem; obstaja namreč realna nevarnost, da bodo te površine izgubile gospodarsko vlogo in bodo predstavljale le statusni simbol urbanih množic.

1.2 PROBLEMATIKA ZASEBNIH GOZDOV

1.2.1 Nizka intenzivnost gospodarjenja

Skromen obseg gospodarjenja v zasebnih gozdovih (obseg poseka in izvedenih gojitvenih in varstvenih del) lahko označimo za enega izmed glavnih problemov slovenskega gozdarstva (Diaci in Grecs, 2003, cit. po Bončina, 2004).

Kermavnar in Veselič (2003) ugotavljata, da je realizacija načrtovanih del v zasebnih gozdovih odvisna predvsem od interesa lastnika. Za sečnjo se večinoma odločajo glede na pričakovan ekonomski dobiček. Za izvedbo varstvenih in gojitvenih del pa predvsem glede na razpoložljiva proračunska sredstva za njihovo sofinanciranje. Vzroki za takšno stanje so posledica družbenih, gospodarskih in okoljskih razmer.

1.2.2 Slabost obstoječih načrtov

Drugi problem, ki se pojavlja, je slab odziv lastnikov za sodelovanje v procesu izdelave gozdarskih načrtov. Ta problem se vleče že desetletja (Mori, 2004). V ospredje pa prihaja v zadnjih letih, ko se tudi v Sloveniji v gozdarstvu vse bolj uveljavlja participativna demokracija. Če bi bilo sodelovanje lastnikov večje, lahko pričakujemo, da bi bil razkorak med načrtovanimi in izvedenimi deli znatno manjši (Mori, 2008).

Lastniki so bili dolga leta odrinjeni od načrtovanja v svojih gozdovih, saj je bilo načrtovanje v prejšnjem družbenem sistemu skoraj izključno v domeni gozdarske stroke (Mori, 2004).

V Sloveniji se izdelujejo načrti za gozdnogospodarsko območje, načrti za gozdnogospodarske enote, gozdnogojitveni načrti in lovskogojitveni načrti. Ti načrti so podlaga za gospodarjenje in vodilo, po katerem se morajo ravnati lastniki gozdov. Slabost sedanjega koncepta načrtovanja je, da lastnik ne prejme nikakršnega načrta. Načrte posedujejo le revirni gozdarji in načrtovalci na območnih in krajevnih enotah. Če bi vsi lastniki v začetku načrtovalnega obdobja dobili v roke načrt za svojo posest, bi verjetno

spoznali, da načrti niso namenjeni sami sebi, temveč so v korist njim in razvoju gozdarstva.

1.2.3 Pomanjkanje raziskav o zasebnih lastnikih gozdov

V preteklosti ni bilo narejenih dosti raziskav zasebnih lastnikih gozdov o tem, kakšne informacije le ti dejansko potrebujejo pri gospodarjenju z gozdovi. Tako sedaj lastnike pestijo neobveščenost, nepoznavanje lesnega trga, tehnološka zaostalost, številne delovne nesreče in neznanje. Lastniki so vse manj navezani na gozd, kar je lahko deloma tudi posledica premalo uporabnih načrtov. Gozdno gojitveni načrt se konča tam, kjer se za lastnika gozda, kot aktivnega gospodarja, delo šele začne. Kljub veliki gozdnatosti in vse večjemu pomenu gozdov je gozdarska stroka še močno zapostavljena in podcenjena, kar povzroča mnoge probleme.

1.2.4 Premalo diferencirano obravnavanje lastnikov gozdov

Lastniška struktura je zelo heterogena. Med zasebnimi posestmi najbolj prevladuje mala zasebna posest do 1 ha, ki pa pokriva le 14 % površine zasebnih gozdov. Posest, večja od 30 ha, prav tako pokriva 14 % površine vseh zasebnih gozdov, le da je v lasti 0,1 % posestnikov (Medved, 2003). Seveda pa so posestniki zelo različni. So lastniki, ki intenzivno gospodarijo in se držijo smernic in ciljev, napisanih v načrtih. Drugi se le občasno odločajo za izvajanje del. Tretji pa so gospodarji gozda le v zemljiški knjigi.

Sedaj se načrtuje za vse gozdove in lastnike enako, ne glede na intenzivnost gospodarjenja in interes lastnikov za gospodarjenje, izjema so nekateri veliki posestniki. To z vidika uporabnosti načrtov in stroškov izdelave ni ustrezno.

1.3 KONCEPT NAČRTA ZA GOZDNO POSEST

Načrt za gozdno posest bi lahko prispeval k reševanju omenjenih problemov. Načrt za gozdno posest moramo razumeti kot eno izmed oblik, ki omogoča prilagajanje načrtovanja intenzivnosti gospodarjenja in interesu lastnikov. Načrtovalna raven je posameznikova gozdna posest ali tudi gozdna posest združenja lastnikov (Ficko in sod., 2005).

Ficko (2002) izpostavlja dve pomembni prednosti načrta za gozdno posest v primerjavi z obstoječo prakso načrtovanja:

- Intenzivnost oziroma podrobnost načrtovanja se prilagaja intenzivnosti gospodarjenja.
- Načrt je pripomoček za komunikacijo med gozdnim posestnikom in gozdarjem.

Strokovno izdelan in za lastnika uporaben načrt promovira gozdarsko stroko in ustvarja zaveznitvo med lastniki gozdov in gozdarji. Načrt za gozdno posest je namenjen lastnikom gozdov. Zato mora biti kratek, vsebina mora biti domišljena in razumljiva ter prilagojena posamezniku (Ficko in sod., 2005).

1.3.1 Okvirna vsebina posestnega načrta

Ficko in sod. (2005) predlagajo naslednjo vsebino posestnega načrta.

1. SPLOŠNI DEL

- Pregled stanja posesti (družbenoekonomski oris posestnika, opis stanja gozdov, odprtost gozdov in pogoji za delo v gozdu, seznam gozdnih parcel, poudarjenost splošnokoristnih funkcij ...) z analizo trajnosti.
- Zahteve do gozda (cilji gospodarjenja) ter strategije gospodarjenja.
- Pregled načrtovanih ukrepov (sumarni pregled ukrepov načrtovanih gojitvenih del in možnega poseka, načrt odpiranja gozdov z vlakami ...).
- Usmeritve za tehnologijo dela (načini spravila, možnosti strojne sečnje, napotki za odpiranje gozdov...).

2. POSEBNI DEL

- Gojitveni načrt: podroben opis stanja in ukrepov (predvidena gojitvena dela in možni posek) s konkretnimi napotki za izvedbo (nujnost, omejitve, čas, izvedbe, priporočljiva tehnologija dela, ostale posebnosti ...) po sestojnih oziroma negovalnih enotah.

3. EKONOMSKA PRESOJA

4. KARTNI DEL

- Kartni del s pregledno karto posesti ter podrobno sestojno karto z vrisanimi gozdnimi prometnicami in drugo kartno gradivo (tehnološka karta, karta za spremljavo gospodarjenja ...).

5. OBRAZCI ZA SPREMLJAVO IN KONTROLO GOSPODARJENJA

- Eden ali več obrazcev, kjer lahko lastnik spremlja izvedena dela in njihove učinke.

2 PREGLED LITERATURE

2.1 ZGODOVINA GOZDARSKEGA NAČRTOVANJA NA RAVNI GOZDNE POSESTI V SLOVENIJI

Zasebno gozdno posest lahko obravnavamo kot gozdni obrat. Bogato tradicijo načrtovanja imajo nekatere srednjeevropske dežele. Enako velja za Slovenijo, saj so bila številna veleposestva v začetku 20. stoletja gozdni obrati (Bončina, 2009). Med tiste, ki so prvi začeli načrtovati na ravni gozdnega obrata, smemo prvenstveno šteti dr. Leopolda Hufnagla (1857–1942). On se je uprl golosečnemu načinu gospodarjenja in vpeljal izvirno obliko prebiralnega gospodarjenja z gozdovi. Skoraj sočasno je na 20.000 hektarjev veliki Schonburg–Waldenburgovi posesti v masivih notranjskega Snežnika gospodaril Heinrich Schollmayer–Lichtenberg (1860–1930). Vpeljal je sodobno kontrolno metodo. Poznani pa so še drugi, ki so se ukvarjali z načrtom za gozdno posest. Kot prvega lahko omenimo Pogačnika z Lehna na Pohorju, ki je v svojih gozdovih vpeljal gospodarjenje na kontrolni način. Gozdove je razdelil na majhne oddelke, jih premeril ter natančno vodil evidenco. Kot drugega lahko omenimo Guttenberga, ki je izdelal načrt za gozdove dr. Karla Borna. Kot tretjega bolj prepoznavnega pa lahko omenimo posestnika Lenarčiča s Pohorja. On je v letih 1913 in 1914 sam izdelal gospodarski načrt za svojo posest.

V obdobju med obema vojnama so bili veleposestniški gozdovi močno izkoriščeni. K temu je botrovala gospodarska kriza v tridesetih letih in agrarna reforma. Številni posestniki so v tem obdobju opuščali načrte za posesti. Leta 1947 je zvezni zakon o gozdovih predvidel obvezno izdelavo gozdnogospodarskih načrtov za vse gozdove, ne glede na lastništvo. Z deli so pričeli leta 1954. Temeljna ureditvena enota pa je bila gozdna parcela. Leta 1948 so bila izoblikovana gozdnogospodarska območja, ki so postala tudi nov okvir za načrtovanje. Ta nov hierarhično urejen sistem načrtovanja in nacionalizacija sta dodatno zmanjšala potrebo po posestnih načrtih.

Zakon o gozdovih (1993) in denacionalizacija sta ponovno obudila idejo o posestnih načrtih. Na aktualnost posestnih načrtov pa kažejo tudi številne diplomske naloge pod mentorstvom prof. Winklerja in prof. Bončine (Papler-Lampe in sod., 2004).

2.2 NAČRTOVANJE NA RAVNI GOZDNE POSESTI V TUJINI

V Švici in Avstriji je bilo gozdnogospodarsko načrtovanje pred letom 1990 organizirano samo na ravni gozdnih obratov. Gozdni obrat v teh dveh deželah predstavlja prostorsko enoto pri izpeljanem načrtovanju z regionalne ravni načrtovanja in sicer raven lastnika, na kateri se skupaj z njim načrtujejo ukrepi (Bachmann, 2001, Ficko, 2002). Načrt za gozdni obrat lastniku predstavlja temeljni dokument, ki mu pokaže stanje gozda, razvojne možnosti, cilje, smernice in ukrepe ter mu ekonomsko vrednoti gospodarjenje. S tem načrt prispeva k večji učinkovitosti načrtovanja, saj lastnik, ki želi gospodariti, poda svoje predloge in poglede, kar je osnovna podlaga za dobro gospodarjenje. Tako se v največji možni meri upoštevajo lastnikovi interesi, vendar mora biti zagotovljen trajnostni razvoj ob upoštevanju ekoloških, socialnih in zakonskih omejitev. Vsebinsko je švicarski načrt za obrat sestavljen iz osnovnega dela in načrta za gozdni obrat. V osnovnem delu načrta so predstavljene vse podlage za izdelavo gozdnega obrata. Vsebina načrta za gozdni obrat pa sestoji iz ciljev in strategij, operativnega načrtovanja in kontrole.

Med načrtovalci so razlike. V večjih javnih obratih (npr. občinski in mestni gozdovi) je načrtovalec kot pooblaščen oseba hkrati tudi zastopnik interesov lastnika. V večjih zasebnih obratih imajo zaposlenega vodjo obrata, ki ima ustrezno strokovno izobrazbo in je odgovoren za izdelavo in izvedbo načrtov. Pri drugih manjših lastnikih in njihovih obratih pa je izdelovalec javna gozdarska služba (Ficko, 2002).

2.3 MOŽNOSTI ZA UVEDBO NAČRTOV ZA GOZDNO POSEST V SLOVENIJI

Možnosti uvedbe načrtov za zasebno gozdno posest v Sloveniji obravnavajo Ficko (2002), Bončina in sod. (2004), Papler-Lampe et. al. (2004). Ugotavljajo, da se pri uvedbi načrtov za gozdno posest ne moremo nasloniti na izkušnje iz Švice. Tam načrt za obrat predstavlja samostojno raven gozdarskega načrtovanja. Načrt za gozdni obrat v Švici je strateški in operativni dokument za vodenje gozdne posesti.

Ključna elementa, ki sta pomembna za uvedbo teh načrtov, sta velikost posesti in zainteresiranost lastnikov. Načrt za gozdno posest je lahko izdelan le s participativnim načrtovalskim pristopom. Brez sodelovanja lastnika in upoštevanja njegovih predlogov načrt ne bo dosegel svojega namena, obenem pa je o načrtu smiselno govoriti le, če bo strokovno nesporen (Bončina, 2009). Minimalna obratovalna površina, za katero je še smiselno izdelovati načrte, je okoli 20 hektarjev. Seveda je pri močnem lastnikovem interesu in drugih dejavnikih (zaokroženost posesti, odprtost, zasnove, itd.) možno to površino znižati. Pri manjših in razdrobljenih posestih pa bi bilo smiselno izdelati načrt za več lastnikov. S tem bi jih spodbudili k združevanju in skupnemu reševanju problemov. Tako bi lahko skupno nastopili na trgu, kar bi zvišalo cene lesa (Papler-Lampe in sod., 2004).

Gozdnogospodarsko območje Slovenj Gradec nekoliko odstopa od načrtovanja drugod po Sloveniji. V obdobju med leti 1953 in 1998 je bilo gozdarsko načrtovanje s svojo prostorsko členitvijo vezano na lastnika, z namenom, da se v čim večji možni meri upošteva lastnika že v načrtih gozdnogospodarskih enot. Tako so členitve gozdov na oddelke strogo vezali na posestne meje. Zato so oblikovali veliko število majhnih prostorskih enot (manjših od enega hektarja). Zaradi neracionalnosti so takšne enote v naslednjih gozdnogospodarskih načrtih združili. Še vedno pa so kot samostojne ureditvene enote ohranjeni oddelki za večje gozdne posesti, imenovani celki (Gradišnik, 2004, cit. po Papler-Lampe in sod., 2004). Ta prostorska členitev pa je že dobra podlaga za uvedbo načrtov. Tako bi se z nadgraditvijo sedanjih načrtov še bolj približali lastniku in mu nudili oporo.

2.4 INFORMACIJE ZA GOSPODARJENJE

V gozdarsko načrtovanje bo tako ali drugače treba vpeljati več participacijskih elementov. Trenutno med gozdarsko stroko in zasebnimi lastniki še vedno prevladuje klasičen odnos, kajti najpogostejša je enosmerna oblika komunikacije od gozdarja do lastnika gozda. Lastnik v tem primeru dobi informacijo, ki jo želi posredovati gozdar. Vendar bi bilo delo uspešnejše, če bi bil lastnik vseskozi vključen v komunikacijski proces oziroma proces odločanja. Poudariti je potrebno, da pri posredovanju načrtov primanjkuje medsebojno komuniciranje. Veliko lastnikov niti ne pozna njihove vsebine, saj pri izdelavi ne sodelujejo, v roke pa ne prejmejo niti kopije (Beguš, 2005).

Posestni načrt se je že izkazal kot učinkovit pripomoček pri komuniciranju z zasebnimi lastniki (Papler-Lampe in sod., 2004). V procesu nastajanja načrta se tako gozdar kot lastnik dobro spoznata in vzpostavita partnerski odnos. V tem primeru gozdar predstavlja osebo, na katero se lahko lastnik obrne po različne nasvete in informacije. Gozdar mu lahko poda in nudi različne rešitve glede gospodarjenja z gozdom, mu svetuje glede prodaje lesa in uporabe sprejemljive tehnologije ter ga seznanja z različnimi razvojnimi programi (Papler-Lampe in sod., 2004).

3 CILJI

V diplomski nalogi želimo:

- presoditi informacije, ki so uporabne za določanje pri gospodarjenju na zasebni gozdni posesti;
- ugotoviti morebitne razlike med skupinami in tipi lastnikov gozdov glede uporabe obstoječih načrtov in pri vrednotenju informacij;
- opredeliti perspektive načrtov za gozdno posest.

4 DELOVNE HIPOTEZE

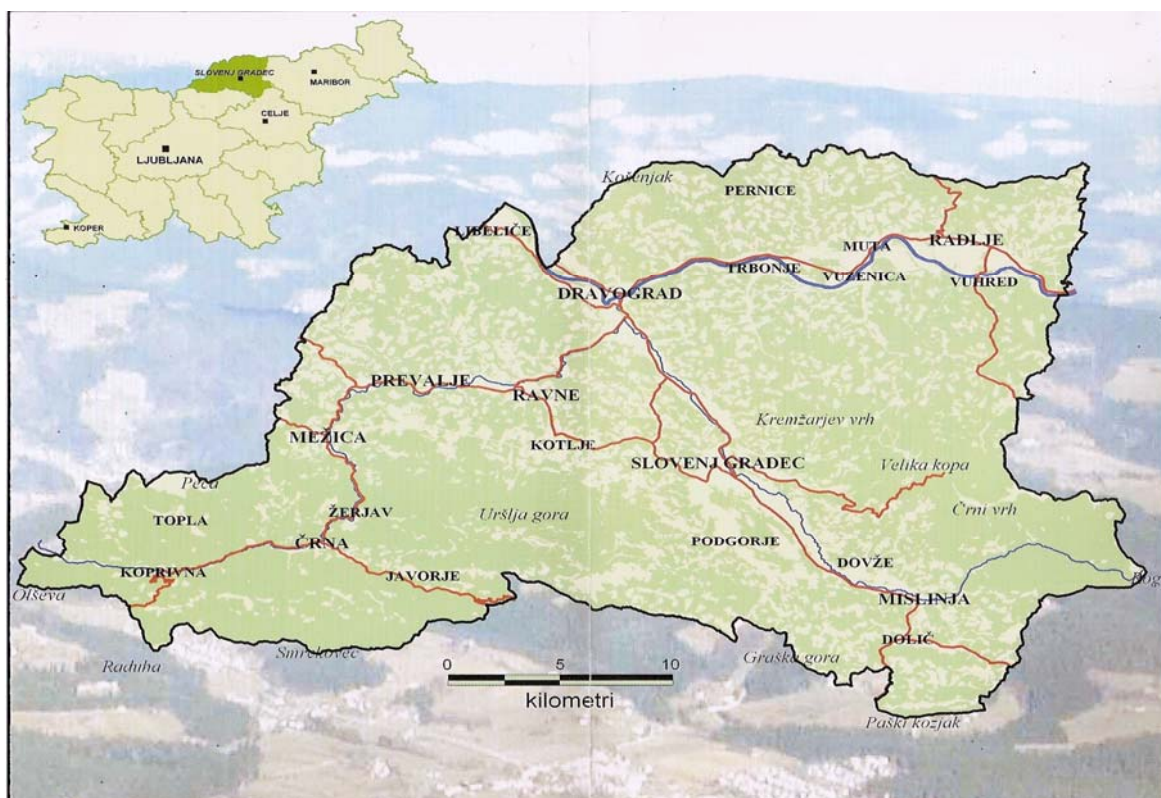
Za potrebe raziskave in doseganje zastavljenih ciljev raziskovanja smo oblikovali tri delovne hipoteze:

- Lastniki v manjši meri uporabljajo obstoječe načrte za gospodarjenje.
- Med tipi lastnikov gozdov obstajajo razlike v vrednotenju informacij, pomembnih za gospodarjenje. Velikost gozdne posesti je pomemben faktor, ki vpliva na razlike pri vrednotenju informacij in zanimanju lastnikov za gospodarjenje.
- Večji posestniki so bolj zainteresirani za uvedbo načrtov za gozdno posest.

5 OPIS OBJEKTA – GGO SLOVENJ GRADEC

5.1 ZNAČILNOSTI OBMOČJA

Gozdnogospodarsko območje Slovenj Gradec obsega reliefno močno razgiban svet v srednjem delu severne Slovenije. Območje sestavljajo tri doline ob rekah Meže, Drave in Mislinje. Najnižja točka v območju (320 m NMV) je v dolini reke Drave, najvišja (2128 m NMV) pa na pogorju Pece. Območje leži na stičišču alpskega, mediteranskega in panonskega klimatskega vpliva. Prevladuje silikatna matična podlaga s 77 %, ostalo pa predstavlja karbonatna matična podlaga. Na silikatnih matičnih podlagah so se razvile različne oblike kislih rjavih tal in rankerja. Na karbonatni matični kamnini so se razvila rjava pokarbonatna tla.

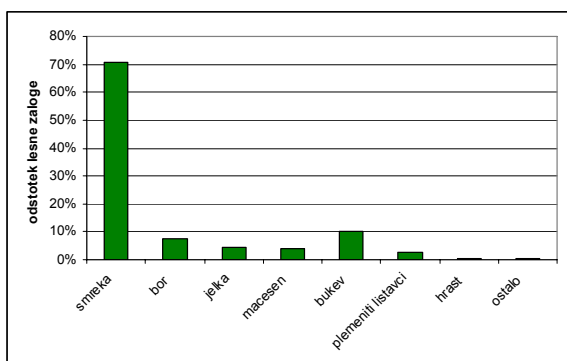
Slika 1: Gozdnogospodarsko območje Slovenj Gradec (Zgibanka-Območna enota Slovenj Gradec, Zavod za gozdove Slovenije, 2003)

Celotna površina območja znaša 88.828 ha. Od tega je 59.975 ha gozdov, in sicer 42.955 ha predstavlja zasebne gozdove in 17.020 ha državne gozdove. Skupna lesna zaloga znaša 18.185.000 m³, v povprečju 303,2 m³/ha. Vsako leto priraste 446.000 m³ lesne mase ali povprečno 7,44 m³/ha.

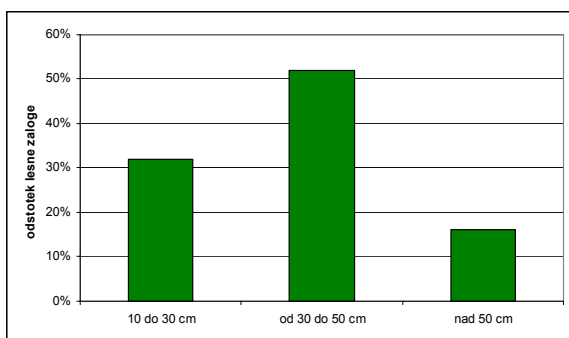
Naravne danosti odločilno vplivajo na rabo prostora in razporeditev dejavnosti v njem. Ozke doline, ki hitro prehajajo v strma pobočja hribovitega sveta, ne nudijo dobrih pogojev za razvoj kmetijstva. Krajina, ki se je izoblikovala v preteklosti, je rezultat izkušenj in spoznanj mnogih generacij prebivalcev, ki so živeli v tem območju. Za ta del Slovenije je značilno prepletanje kmetijskih in gozdnih zemljišč, kar so skupaj poimenovali celek. Celki so samotne kmetije. Domačijo obdajajo kmetijska zemljišča, te pa gozd. Gozd, ki pripada domačiji, je v enem kosu in tvori mejo s sosednjim celkom (Čoderl in Jamnik, 2005).

Območje spada med najbolj gozdnata področja v Sloveniji. Gozdovi poraščajo kar 68 % celotne površine. Značilno pa je, da ima večina gozdov spremenjeno ali izmenjano drevesno sestavo. Delež smreke v lesni zalogi je večji od 70 % (slika 2). Od iglavcev so z večjim deležem prisotni še bor (7,4 %), jelka (4,2 %) in macesen (4 %). Delež listavcev je 13,8 %. Od tega je največ bukve (10 %), sledijo plemeniti listavci (2,7 %) in hrast (0,5 %).

V prvem razširjenem debelinskem razredu (10 do 30 cm) je 32 % lesne zaloge, v drugem razširjenem debelinskem razredu (30 do 50 cm) je 52 % lesne zaloge in tretjem razširjenem razredu (nad 50 cm) je 16 % lesne zaloge (slika 3). Delež listavcev je v prvem debelinskem razredu večji od iglavcev, kar kaže, da se bo delež listavcev v skupni lesni zalogi povečal.

Slika 2: Struktura lesne zaloge po drevesnih vrstah

Slika 3: Struktura lesne zaloge po debelinskih razredih

5.2 PROBLEMI V GGO SLOVENJ GRADEC

Temeljni problemi so naslednji:

1. Od emisij poškodovani gozdovi. V zgornji mežiški dolini se na površini 2530 ha raztezajo od emisij poškodovani gozdovi. Stoletja sta rudarstvo in topilništvo zaznamovala prostor primestne in gozdnate krajine. Spuščanje strupenih plinov v ozračje celotnega mežiško-črnjanskega bazena je za več let zaznamovalo z uničenjem gozda. Gozdovi v okolici Žerjava so bili prav pokazatelj preobremenitve narave okolja s strupenimi plini, saj je več sto hektarjev gozda uničenih do sterilne kamninske podlage, kar je eden izmed večjih ekoloških problemov v širši regiji.
2. Negativna demografska nihanja. V območju je opazno zmanjševanje števila prebivalcev v hribovskih naseljih. Zaradi kmetijskih površin, ki niso obdelane, so na teh predelih prisotni intenzivni procesi zaraščanja pašniških površin. Povečuje se število prebivalcev v nižinskih naseljih, kar povzroča vedno večji pritisk na ostanke nižinskih gozdov.

3. Zasmrečenost. Delež smreke v lesni zalogi je večji od 70 %. Vzrok za tako stanje je način gospodarjenja v preteklih stoletjih, ko so pod vplivom nemške gozdarske šole uvajali golosečni način gospodarjenja in sadnjo smrekovih monokultur. Posledice se kažejo v vsakoletnih lubadarskih žariščih, ki močno razvrednotijo sortimente.

5.3 ZASEBNI GOZDOVI

V območju prevladujejo zasebni gozdovi, ki predstavljajo 42.955 ha. So v lasti 5.599 gozdnih posestnikov, tako da je povprečna velikost zasebne gozdne posesti 7,62 ha, kar je precej višje od povprečja Slovenije. Gozdovi večjim posestnikom pomenijo pomemben vir dohodka za preživetje na kmetiji in rezervo za večje investicije. Pri nekaterih lastnikih gozdov–gospodarjih kmetij je opazen poseben odnos do gozda, ki so ga podedovali od svojih prednikov. Verjetno se je izoblikoval skozi stoletja trdega življenja v teh predelih s težkimi življenjskimi pogoji. Gospodarjenje z gozdovi na območju Koroške ima dolgoletno tradicijo. V preteklosti so bili gozdovi pomembni predvsem zaradi lesa, ki je bil pomembna surovina za razvoj različnih dejavnosti. Danes pa se, tako kot drugje po Sloveniji, krepi tudi pomen ekoloških in socialnih funkcij.

Slika 4: Oblika celkov (Foto: Potočnik G., 18. 7. 2010)

6 METODA DELA

Za oceno izhodišč za uvajanje načrtov za gozdno posest v gozdnogospodarskem območju (GGO) smo opravili preglede obstoječih načrtov in aktualne problematike ter na izbranem vzorcu lastnikov gozdov ocenili njihov odnos do gozda in gospodarjenja ter njihovo zanimanje za načrt za gozdno posest (NGP). Za zbiranje podatkov smo uporabili metodo anketiranja v celotnem gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec.

6.1 PRIPRAVA ANKETE

Anketni vprašalnik je bil izdelan na Oddelku za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire. Anketni vprašalnik je obsegal 37 vprašanj, ki so se porazdelila na tri sklope. V prvem sklopu so bila zajeta splošna vprašanja, kot so spol, starost, izobrazba, uvrstitev gospodinjstva v socialno-ekonomski tip, nasledstvo na kmetiji, število gozdnih parcel ter oddaljenost gozdnih parcel od dejanskega bivališča. V drugem sklopu so se vprašanja nanašala na sedanje gospodarjenje in v tretjem sklopu na načrt za gozdno posest (Priloga A).

6.2 IZBOR VZORCA LASTNIKOV GOZDOV

Vzorec lastnikov je bil izbran naključno znotraj posameznih velikostnih kategorij gozdne posesti. Velikostne kategorije so bili oblikovane na naslednji način: 1 do 4,9 ha (M), 5 do 14,9 ha (L), 15 do 29,9 ha (XL) ter 30 ha in več (XXL). Znotraj vsake velikostne kategorije smo predvidevali 30 do 50 anket. Dejansko smo anketirali 32 lastnikov iz prve velikostne kategorije (M), 50 lastnikov iz druge velikostne kategorije (L), 51 lastnikov iz tretje velikostne kategorije (XL) in 46 lastnikov iz četrte velikostne kategorije (XXL).

Lastnikov, ki imajo gozdno posest manjšo od 1 ha, v raziskavo nismo vključili, saj je uvedba načrtov pri takšnih posestih brezpredmetna, hkrati pa bi zbiranje nekoristnih informacij močno podražilo raziskavo.

Podatke za analizo velikostne strukture zasebnih gozdov smo pridobili iz zemljiškega katastra za leto 2007 (GURS, 2007). Kot posest smo obravnavali vse parcele, ki se nanašajo na isto identifikacijsko številko posestnika. Pri solastnikih smo kot nosilca vzeli lastnika, ki ima največji solastniški delež.

Vseh gozdih posestnikov je 5.599 (Gradišnik, 2003). Tako smo z vzorcem zajeli 3,2 % vseh gozdnih posestnikov v območju raziskave.

6.3 IZVEDBA ANKET

Anketirali smo 179 lastnikov gozdov, anketiranje pa je potekalo v obliki intervjuja na domovih izbranih lastnikov. Intervju je potekal s tistim članom, ki je lastnik. V veliko primerih je pri anketiranju sodelovala vsa družina, ki je z medsebojnim posvetovanjem odgovarjala na vprašanja. Zaradi lažje izvedbe so bila vprašanja zaprtega tipa. To pomeni, da so anketiranci izbirali odgovore izmed ponujenih možnosti.

Predhodno smo vodje krajevnih enot seznanili z izvedbo raziskave, ti pa so obvestili izbrane lastnike. Tako s sprejemljivostjo in neprijetnostmi nismo imeli težav.

Povprečno anketiranje je trajalo okoli 30 minut. V povprečju pa je bilo na dan opravljenih 6,4 anketiranj. Anketiranje je potekalo od 17. oktobra 2009 do 18. februarja 2010.

6.4 OBDELAVA PODATKOV

Po vnosu podatkov v program smo opravili frekvenčne analize odgovorov. Rezultati so predstavljeni s pomočjo preglednic, ki prikazujejo porazdelitve frekvenc po posameznih

vprašanjih. V določenih primerih smo uporabili tudi opisno statistiko. Rezultate smo obdelali v programih Microsoft Excel in SPSS.

Rezultate smo predstavili v dveh delih. V prvem delu so analizirane splošne značilnosti lastnikov gozdov, vključno z njihovo posestjo in gospodarjenjem. Lastnike smo razdelili v socialnoekonomske kategorije, in sicer na čiste kmetije (nihče od aktivnih članov starih od 15 do 65 let, jedra gospodinjstva, ni ali saj dolgoročno ne bo zaposlen zunaj kmetije), mešane kmetije (različne kombinacije zaposlitev aktivnih članov na kmetiji), ostarele kmetijske posesti (vsi člani gospodinjstva so starejši od 65 let) in nekmetijske posesti (člani gospodinjstva se ne ukvarjajo s kmetovanjem). V drugem delu pa so bolj podrobno analizirana vprašanja, ki so se nanašala na razpoložljivost in koristnost informacij, ki so potrebne za gospodarjenje, sedanje načrte in načrt za gozdno posest.

Na vprašanja o razpoložljivosti in koristnosti informacij je odgovarjalo 176 anketirancev. Dva lastnika iz kategorije M in eden lastnik iz kategorije XL ne gospodarijo, zato na vprašanja niso odgovarjali in tudi niso bili vzeti v analizo. Na vprašanje glede koristnosti posameznih informacij so anketiranci vsako informacijo ocenili z lestvico od 1 do 5. 1 pomeni nekoristno informacijo, 2 malo koristno, 3 koristno, 4 precej koristno in 5 zelo koristno informacijo. Na koncu smo po velikostnih kategorijah izračunali povprečno oceno o koristnosti obstoječih informacij kot tehtano aritmetično sredino ocen za vse informacije.

Okvirno sliko o sedanjem načinu načrtovanja smo dobili z odgovori na vprašanja pod zaporedni številkami 27, 28 in 37 (Priloga A).

Mnenje o koristnosti načrta za gozdno posest pa smo si ustvarili z odgovori na vprašanja pod zaporednimi številkami 29, 30, 31, 32 in 33 (Priloga A).

7 REZULTATI

Poglavje smo razdelili na dva dela in sicer na splošni in posebni del.

V splošnem delu ugotavljamo razlike med posameznimi lastniki oziroma med velikostnimi kategorijami posesti (preglednica 1).

V posebnem delu ugotavljamo:

- ali imajo lastniki dovolj informacij za gospodarjenje,
- katere informacije se jim zdijo koristne,
- koliko so seznanjeni s sedanjimi načrti za gospodarjenje,
- kakšne so možnosti za uvedbo načrtov za gozdno posest.

7.1 SPLOŠNI DEL

V anketi smo lastnikom gozdov postavili nekaj splošnih vprašanj. Rezultati so predstavljeni v preglednicah v odstotkih, razen pri prikazu starosti anketiranca, površini posestva, številu gozdnih parcel in poseku lesa, kjer smo vzeli povprečno vrednost.

Preglednica 1: Splošni podatki anketiranih po velikostnih kategorijah

		Velikostna kategorija gozdne posesti				
		M	L	XL	XXL	SKUPAJ
Število anketiranih		32	50	51	46	179
Spol anketiranca (%)	Moški	69	70	84	89	79
	Ženski	31	30	16	11	21
Povprečna starost		56	51	57	50	53
Izobrazba anketiranca (%)	Nedokončana OŠ	3	2	6	7	4
	Dokončana OŠ	31	28	24	15	24
	Nedokončana OŠ ali poklicna š.	0	2	0	0	1
	Poklicna šola	34	30	43	44	38
	Srednja šola	16	30	24	26	24
	Višja šola	3	2	2	4	3
	Univerza	13	6	2	4	6
Socialno-ekonomski tip (%)	Čista kmetija	25	40	47	63	45
	Mešana kmetija	66	54	49	37	50
	Ostar. kmet. posest	0	0	4	0	1
	Nekmet. posest	9	6	0	0	4
Nasledstvo na kmetiji (%)	Da	87	92	86	89	89
	Ne	13	8	14	11	11
Površina (ha)	Celotna posest	9	18	33	80	37
	Gozd	3	10	21	63	26
Natančno poznavanje mej (%)	Da	91	98	94	98	95
	Ne	3	0	0	0	1
	Deloma	6	2	6	2	4
Število kosov gozdne posesti (%)	Eden	65	38	68	68	59
	Dva	19	34	18	17	22
	Trije ali več	16	28	14	15	19
Povprečno število gozd. parcel		4	5	7	11	7

V vseh štirih kategorijah so prevladovali moški, delež moških lastnikov narašča z večanjem posesti, delež žensk pa se manjša (Preglednica 1). Ugotavljamo, da je starost lastnikov sorazmerno visoka. Giblje se nekje med 50 in 60 let, povprečna starost pa znaša 53 let. Glede izobrazbene strukture lahko rečemo, da ima največ lastnikov opravljeno poklicno šolo (38 %), sledijo lastniki z opravljeno osnovno in srednjo šolo (24 %). Višjo in univerzitetno ima le 9 % anketiranih lastnikov gozdov. Prevladovale so mešane kmetije s 50 %, sledile so čiste kmetije s 45 %, nekmetijske posesti s 4 % in ostarele kmetijske posesti z 1 %. Iz preglednice je razvidno, da število čistih kmetij z večanjem posesti narašča, zmanjšuje pa se delež mešanih kmetij in nekmetijskih posesti. Delež ostarelih kmetijskih posesti je bil prisoten le v kategoriji XL.

Ugotavljamo, da ima v povprečju 89 % lastnikov gozdov že svojega naslednika, 11 % pa naslednika še nima. Ker v raziskavo nismo vzeli lastnikov gozdov, s posestjo manjšo od 1 ha, je povprečna posest merila 37 ha, povprečna gozdna posest pa 26 ha. Glede poznavanja gozdnih mej je 95 % anketiranih odgovorilo, da poznajo svoje meje gozdne posesti, 4 % anketiranih deloma pozna in le 1 % ne pozna mej in še tisti so bili samo iz najmanjše kategorije. Glede števila kosov gozdne posesti z 59 % prevladujejo tisti, ki imajo gozdno posest v enem kosu. Z 22 % sledijo tisti, ki imajo gozd v dveh kosih in na koncu še z 19 % tisti, ki imajo gozd v treh ali več kosih. Povprečno število gozdnih parcel narašča z večanjem posesti. Povprečno število znaša 7 parcel.

Preglednica 2: Gospodarjenje anketiranih po velikostnih kategorijah

		Velikostna kategorija gozdne posesti				
		M	L	XL	XXL	SKUPAJ
Površina gozda na kateri se gospodari (%)	Ne gospodarim	6	0	2	0	2
	Na manjšem delu	3	0	4	0	2
	Na polovici	0	4	4	11	5
	Na celotni površ.	91	96	90	89	91
Gozd v dohodkovnem smislu (%)	Ne zagotavlja dohodka	16	2	2	0	4
	Občasni vir dohodka	78	92	55	20	60
	Manj kot polovico dohodka	3	4	10	15	9
	Približno polovico dohodka	3	2	23	37	17
	Več kot polovico dohodka	0	0	10	28	10
Povprečen posek lesa na leto (m ³ /ha)		2,3	3,1	2,7	2,4	2,5

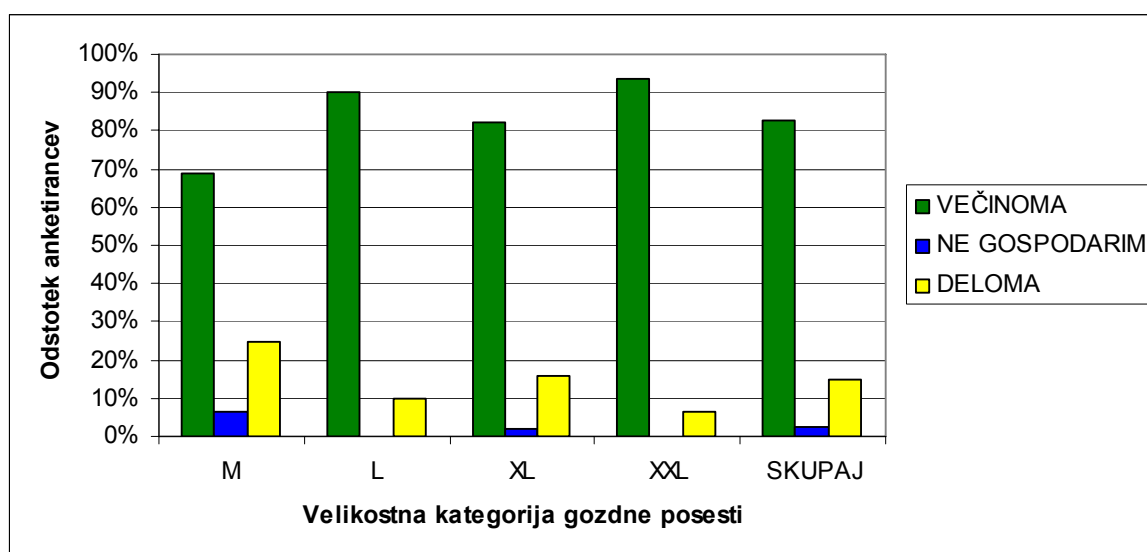
Ko smo lastnike gozdov spraševali o površini na kateri gospodarijo, je več kot 90 % odgovorilo, da gospodarijo na celotni posesti. Nekaj jih je odgovorilo, da gospodarijo na približno polovici svoje posesti (Preglednica 2). Tak odgovor so podali zlasti lastniki, ki imajo svoj gozd v bližini topilnice v Žerjavu.

Vprašanje, ki se je nanašalo na gozd v dohodkovnem smislu, nam je podalo pričakovan odgovor, da z naraščanjem površine gozda narašča tudi ekonomska odvisnost od gozda. Povprečno je 60 % anketiranih lastnikov odgovorilo, da jim gozd prinaša občasni vir dohodka, 17 % lastnikov, da iz gozda dobijo polovico dohodkov, 10 % lastnikov, da iz

gozda dobijo več kot polovico dohodkov, 9 % lastnikov, da iz gozda dobijo manj kot polovico dohodkov, 4 % lastnikov pa meni, da jim gozd ne daje nobenega dohodka.

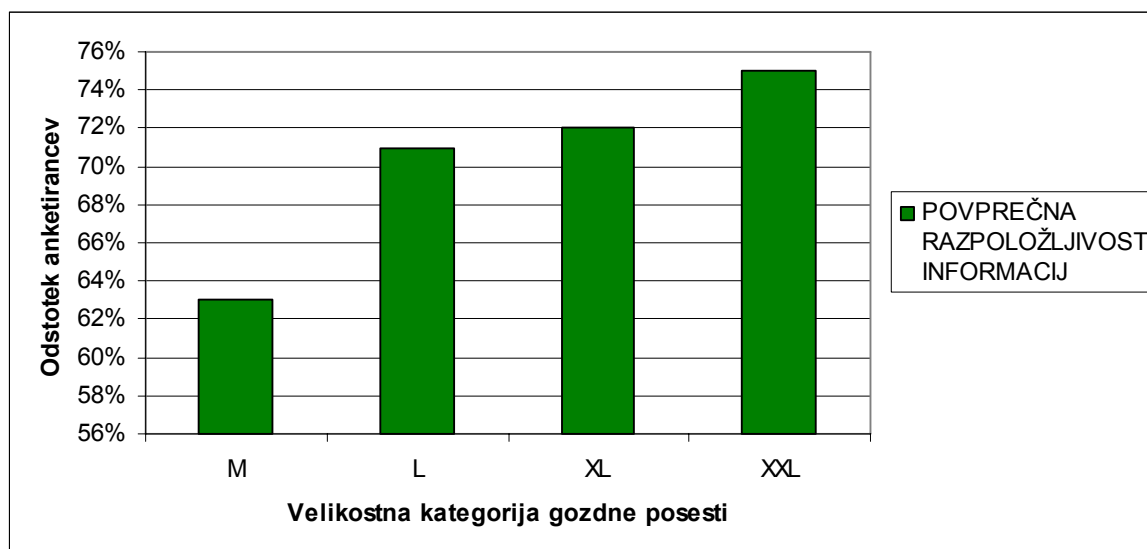
7.2 POSEBNI DEL

7.2.1 Zadostnost in razpoložljivost informacij, potrebnih za gospodarjenje

Slika 5: Zadostnost informacij potrebnih za gospodarjenje po velikostnih kategorijah

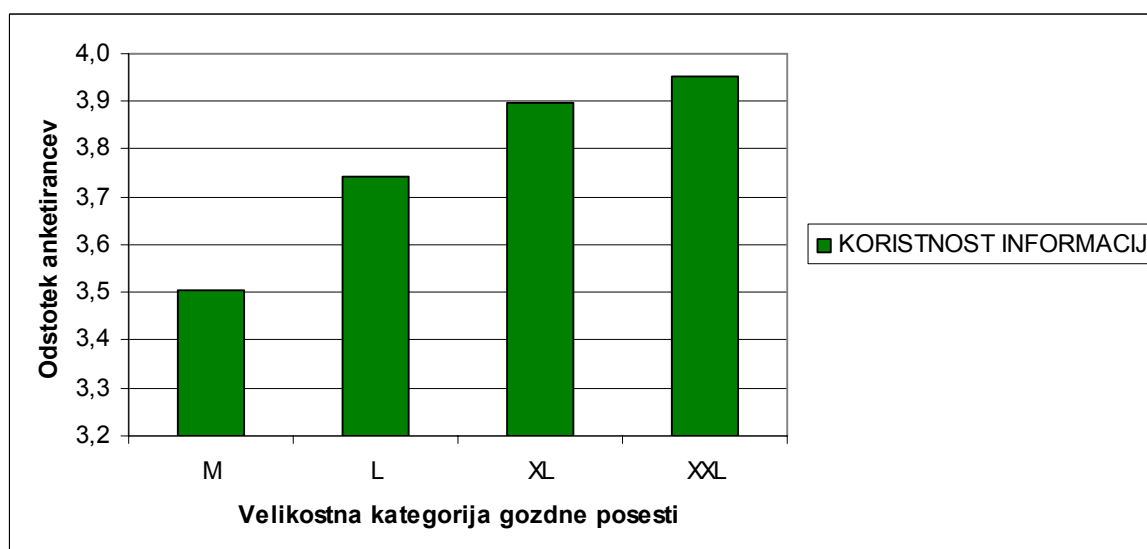
Anketirane smo povprašali, če imajo na voljo dovolj potrebnih informacij za gospodarjenje z njihovim gozdom. V vseh štirih skupinah se je izkazalo, da lastniki v večini informacije imajo. Povprečno je 85 % lastnikov odgovorilo, da informacije ima, 13 % lastnikov, da nima vseh potrebnih informacij, 2 % lastnikov pa ne gospodari z gozdom (Slika 5).

Slika 6: Povprečna razpoložljivost 19-ih informacij, ki so potrebne za gospodarjenje po velikostnih kategorijah

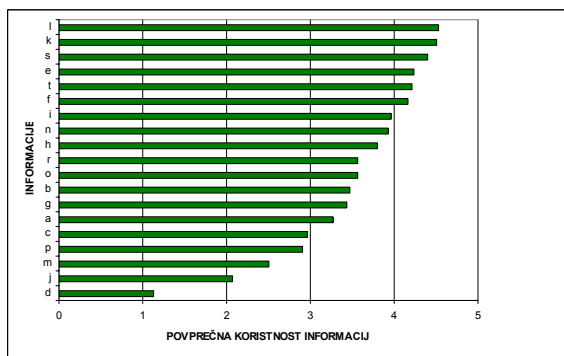
Iz slike 6 vidimo, da povprečna razpoložljivost informacij narašča po velikostnih kategorijah. To pomeni, da imajo večji lastniki na voljo več informacij, potrebnih za gospodarjenje kot manjši. V kategoriji XXL je 75 % anketiranih odgovorilo, da ima na razpolago dovolj informacij, v primerjavi z najmanjšimi lastniki so največji lastniki bolje informirani za okoli 19 %.

7.2.2 Koristnost informacij

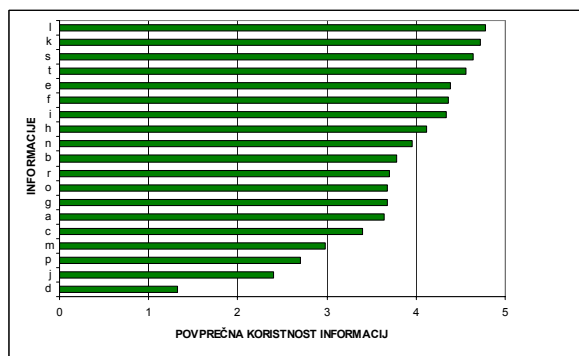

Slika 7: Koristnost informacij po velikostnih kategorijah

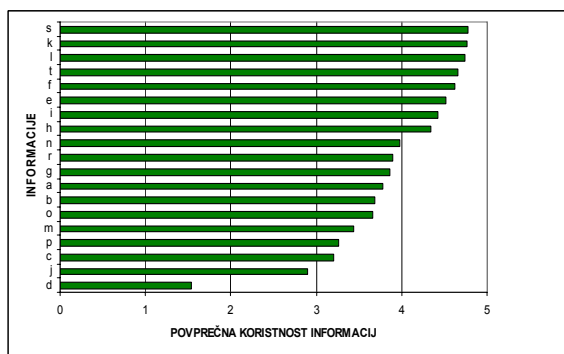
Povprečna koristnost informacij, kot so jo ocenili anketiranci po velikostnih kategorijah, je bila podobna v vseh velikostnih kategorijah in se je gibala med 3,5 in 4. Opazen je naraščajoči trend koristnosti po velikostnih kategorijah (slika 7).

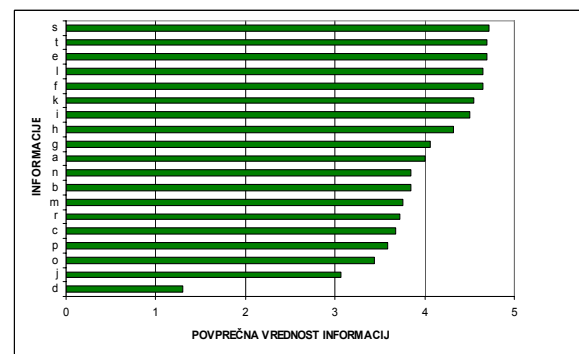
Slika 8: Rangirane informacije v kategoriji M

Slika 9: Rangirane informacije v kategoriji L

Slika 10: Rangirane informacije v kategoriji XL

Slika 11: Rangirane informacije v kategoriji XXL

Legenda:

- a- Informacije o predvidenih stroških sečnje in spravila po odkazilu
- b- Informacije o donosnosti gospodarjenja na gozdni posesti
- c- Informacije o izvajalcih gozdnih del in njihovih cenah
- d- Informacije o izvajalcih in primernosti strojne sečnje
- e- Informacije o krojenju lesa
- f- Informacije o možnosti prodaje lesa in odkupnih cenah
- g- Informacije o možnem poseku za vsako parcelo
- h- Informacije o načinu izvajanja nege in gojenju gozdov
- i- Informacije o varstvenih delih (npr. zatiranju lubadarja)
- j- Informacije o trenutnih tržnih cenah gozdnih zemljišč
- k- Informacije o natančnih mejah gozdnih parcel
- l- Informacije o lokacijah vseh mojih parcel
- m- Informacije o upravičenosti in stroških gradnje gozdnih prometnic
- n- Informacije o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz posesti gozda
- o- Informacije o pravicah drugih na moji gozdni posesti
- p- Informacije o vrstah in številčnosti divjadi, ki poseljuje moj gozd
- r- Informacije o omejitvah pri gospodarjenju zaradi varstva narave
- s- Informacije o tem, koliko lesa se lahko poseka
- t- Informacije o tem, na koga se je treba obrniti, če želimo sekati

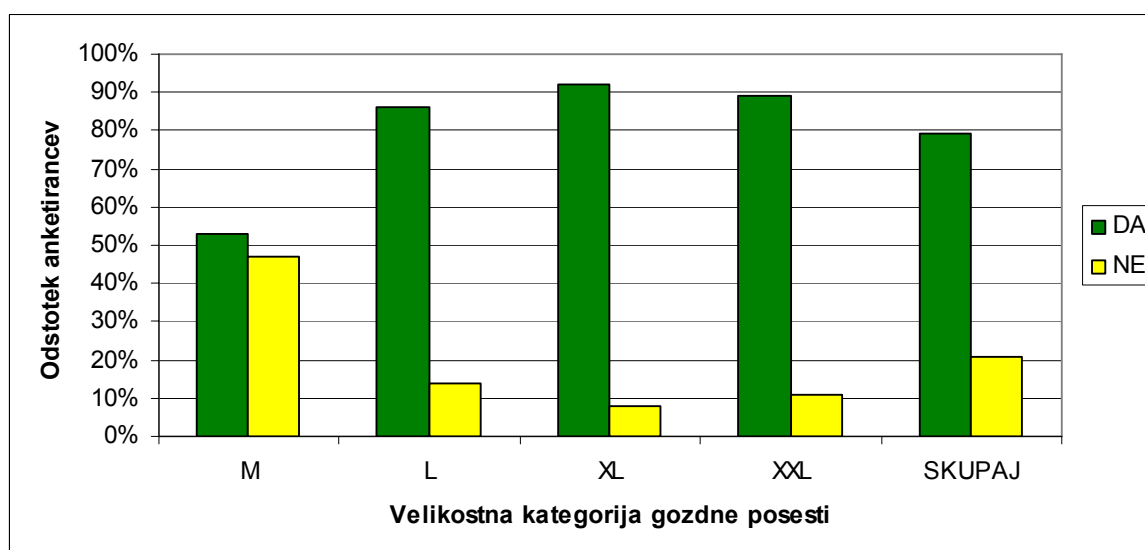
Slike 8, 9, 10 in 11 prikazujejo rangirane informacije glede na njihovo koristnost po velikostnih kategorijah. Če iz vsake kategorije izpostavimo prve štiri najkoristnejše informacije, opazimo, da so anketiranci kot najbolj koristne ocenili podobne informacije. V kategoriji M so najkoristnejše informacije tiste, ki se nanašajo na natančne meje in lokacije parcel, informacije o tem, koliko lesa lahko posekajo in informacije o krojenju lesa. V kategoriji L je bila podobna razvrstitev, s tem, da so na četrto mesto uvrstili informacije o tem, na koga se je treba obrniti v primeru sečnje. V kategoriji XL so anketiranci kot najkoristnejše ocenili informacije o tem, koliko lesa lahko posekajo v svojem gozdu, sledile so informacije o natančnih mejah in lokacijah parcel ter informacije o tem, na koga naj se obrnejo, če želijo sekati v svojem gozdu. V kategoriji XXL so zopet kot najkoristnejše ocenili informacije, ki se nanašajo na to, koliko lesa lahko posekajo, sledile so informacije o tem, na koga naj so obrnejo v primeru sečnje, nato so sledile informacije o krojenju in še informacije o lokacijah vseh parcel. Na zadnji dve mesti so se pri vseh štirih velikostnih kategorijah uvrstile informacije o trenutnih tržnih cenah gozdnih zemljišč in informacije o izvajalcih strojne sečnje in primernosti njihove uporabe v gozdu.

Preglednica 3: Značilne razlike v vrednotenju koristnosti posameznih informacij med velikostnimi kategorijami zasebne gozdne posesti (Kruskal-Walis test)

Informacije	χ^2	p-vrednost
a	11,210	,011
b	3,303	,347
c	7,464	,059
d	4,706	,195
e	8,093	,044
f	11,849	,008
g	6,683	,083
h	11,480	,009
i	11,981	,007
j	12,224	,007
k	5,045	,169
l	3,124	,373
m	22,387	,000
n	,763	,858
o	1,963	,580
p	15,169	,002
r	2,814	,421
s	11,528	,009
t	9,848	,020

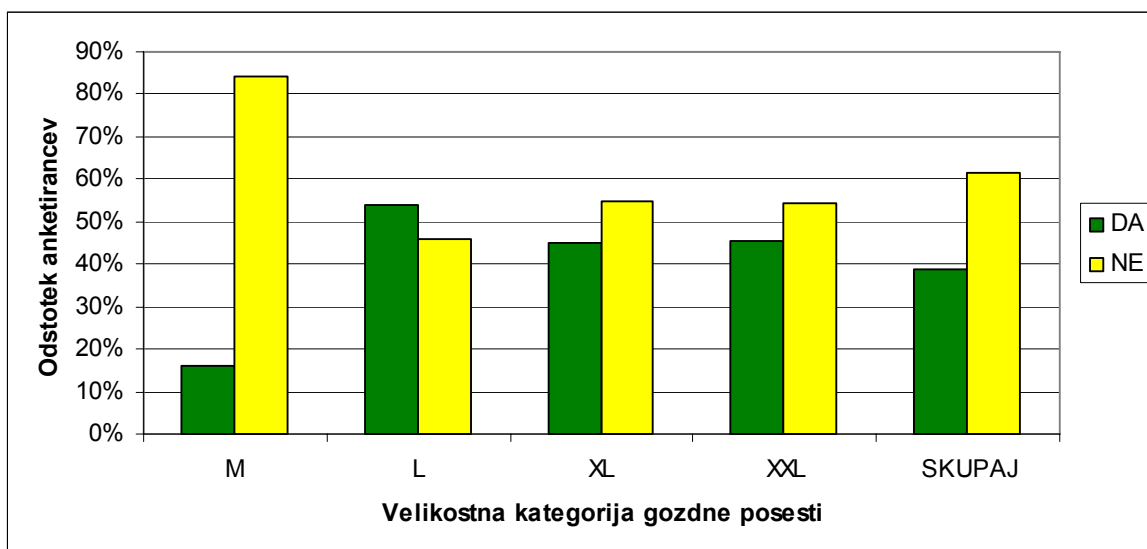
Iz preglednice 3 je razvidno, da pri vrednotenju koristnosti posameznih informacij obstajajo statistično značilne razlike med velikostnimi kategorijami. Informacije, pri katerih prihaja do razlik, se nanašajo na predvidene stroške sečnje in spravila, na krojenje lesa, na možnosti prodaje lesa in odkupne cene, na gojenje gozdov, na varstvena dela, na trenutne tržne cene gozdnih zemljišč, na stroške gradnje gozdnih prometnic, na vrste in številčnost divjadi, na količino možnega poseka in na koga se je treba obrniti v primeru sečnje v gozdu. Sklepamo lahko, da so večji lastniki tem informacijam dali večjo vrednost predvsem zaradi intenzivnejšega gospodarjenja z njihovim gozdom.

7.2.3 Sedanji načrti

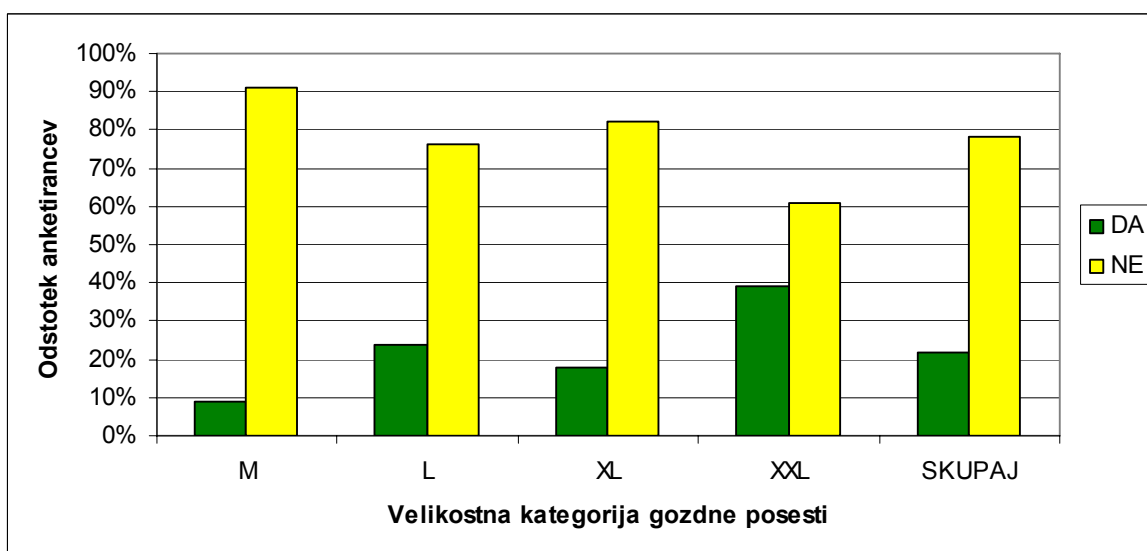
Slika 12: Poznavanje in uporaba gojitvenega načrta po velikostnih kategorijah

Iz slike 12 lahko razberemo, da je skupno mnenje o gojitvenih načrtih porazdeljeno takole: v povprečju 79 % anketiranih pozna in uporablja gojitven načrt, 21 % anketiranih pa ga ne pozna in ne uporablja. Izstopa najmanjša kategorija M, kjer sta poznavanje in uporaba gojitvenega načrta najslabši. V ostalih treh velikostnih kategorijah pa je večina (86 % in več) odgovorila, da gojitvene načrte pozna in uporablja.

Slika 13: Sodelovanje pri izdelavi gojitvenega načrta

Ugotavljamo, da je 42 % anketiranih že sodelovalo pri izdelavi gojitvenega načrta. To je približno polovica tistih, ki gojitveni načrt poznajo in uporabljajo. 58 % anketiranih pa ni sodelovalo pri izdelavi. Tu zraven so vštet tudi tisti, ki načrta ne poznajo in ga ne uporabljajo. V kategorijah M, XL, XXL je več anketiranih odgovorilo, da ne sodelujejo, le v kategoriji L je 54 % anketiranih odgovorilo, da pri izdelavi gojitvenih načrtov sodelujejo (Slika 13).

Slika 14: Udeleževanje na razgrnitvi gozdnogospodarskega načrta ali sodelovanje javni obravnavi

Analiza udeležbe na razgrnitvah gozdnogospodarskih načrtov ali na javni obravnavi kaže (slika 14), da se je 77 % anketiranih že udeležilo razgrnitve ali obravnave, 23 % anketiranih pa ne. Največ aktivnih udeležencev prihaja iz kategorije XXL, najmanj pa iz kategorije M. V vmesnih dveh kategorijah je le okoli 20 % anketiranih sodelovalo na razgrnitvah načrtov ali javnih obravnavah.

7.2.4 Načrt za gozdno posest

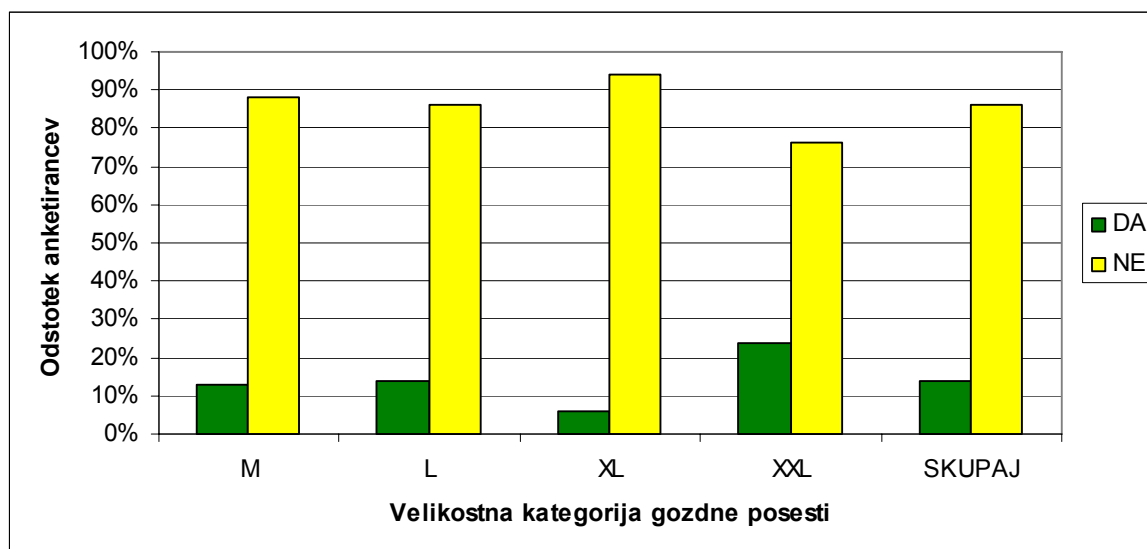
Anketiranim lastnikom gozdov smo okvirno predstavili vsebino načrta za gozdno posest. Na podlagi tega pa so odgovorili na vprašanja, ki so se nanašala nanj.

Preglednica 4: Večja realizacija sečnje po predhodnem ekonomskem ovrednotenju glede na velikostno kategorijo gozdne posesti

Kategorija	1	2	3	4
M	13%	13%	50%	25%
L	8%	16%	70%	6%
XL	10%	24%	53%	14%
XXL	15%	15%	61%	9%
SKUPAJ	11%	17%	59%	12%

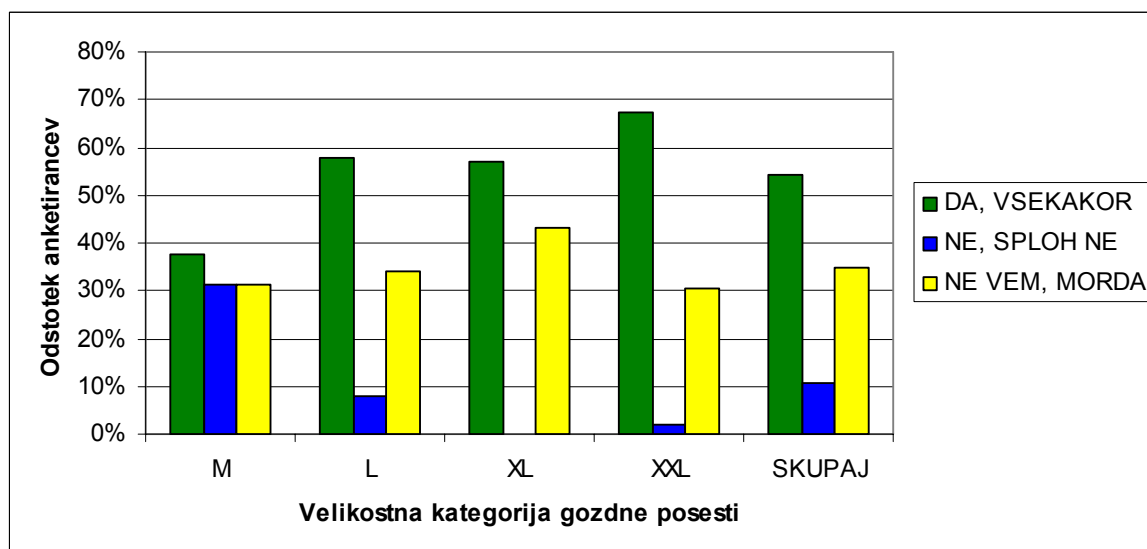
Legenda:
 1- da, zagotovo
 2- da, verjetno
 3- ne, enako kot sedaj
 4- ne vem

Preglednica 4 prikazuje, kako bi se odločili anketiranci glede sečnje, če bi imeli na razpolago večletni načrt možnega poseka z ekonomskim vrednotenjem. 59 % anketiranih bi realiziralo sečnjo v enakem obsegu kot do sedaj, 17 % anketirancev bi se verjetno večkrat odločilo za sečnjo, 12 % anketirancev je bilo neopredeljenih in 11 % anketiranih bi se zagotovo odločilo za sečnjo, če bi imeli slednji načrt.

Slika 15: Poznavanje načrta za gozdno posest

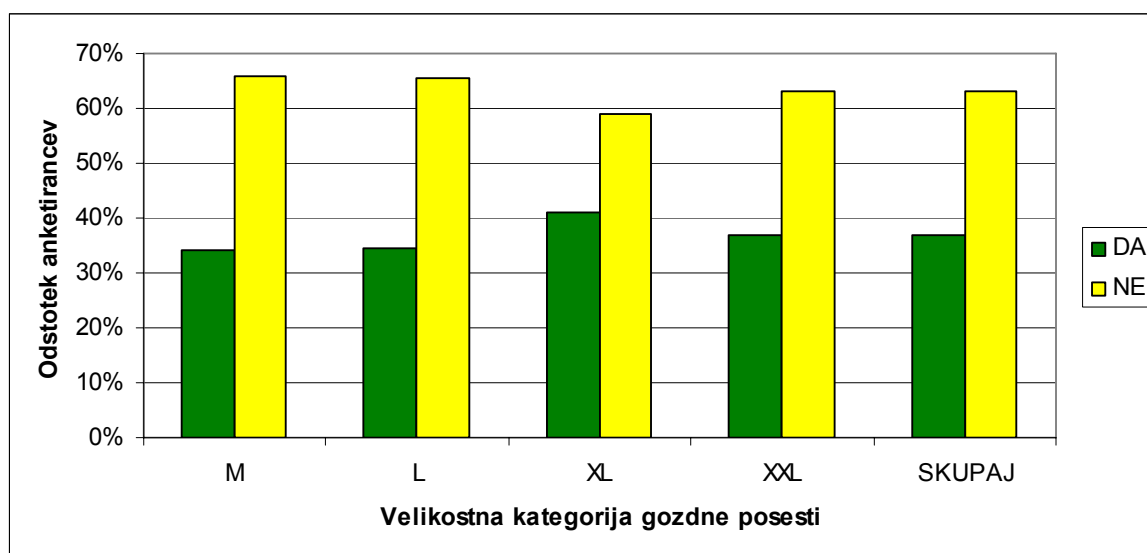
Več kot 80 % lastnikov gozdov ne pozna načrta za gozdno posest (Slika 15). Največ anketiranih (24 %), ki so za načrt že slišali, je pripadalo kategoriji XXL, sledili so anketiranci iz kategorije L (14 %), nato anketiranci iz kategorije M (13 %) in presenetljivo, na zadnjem mestu so se znašli anketiranci iz kategorije XL (6 %). Samo 14 % anketirancev je odgovorilo, da je za načrt že slišalo.

Slika 16: Koristnost načrta za gozdno posest

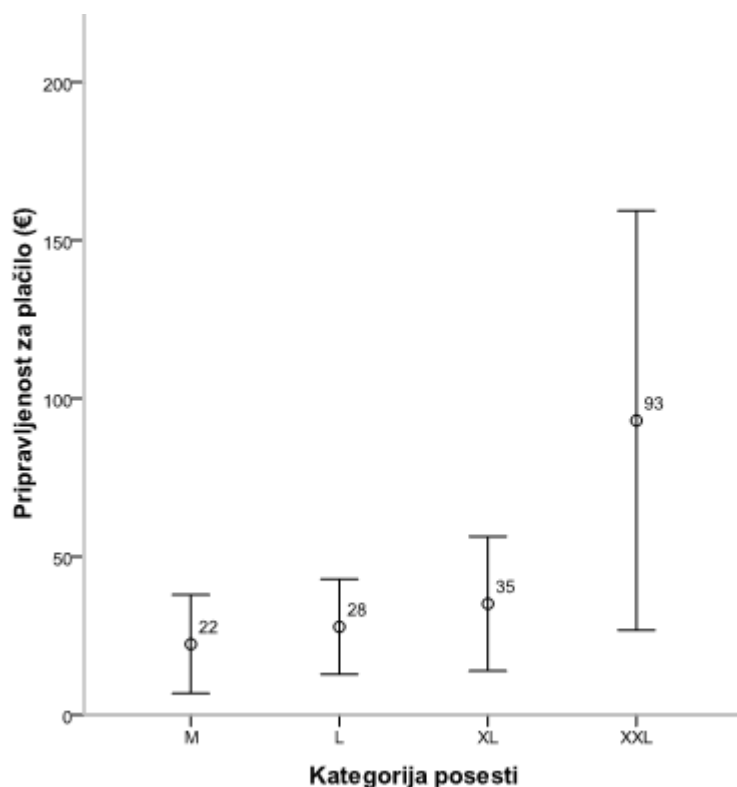
56 % anketirancev se je odločilo, da bi bil tak načrt koristen za njihovo posest, 8 % je odgovorilo, da tak načrt za njih ne bi bil koristen in 35 % anketirancev je podalo odgovor

ne vem (Slika 16). V kategoriji M več kot polovica anketiranih meni, da jim načrt za gozdno posest ne bi koristil, v drugih treh kategorijah pa so bili pritrdilni odgovori visoki, največjo koristnost načrta za gozdno posest vidijo lastniki z vsaj 30 ha gozda.

Slika 17: Prispevanje sredstev za izdelavo načrta

Opazno je, da med kategorijami ni bistvenih razlik pri pripravljenosti za plačilo za NGP. Povprečno bi 37 % anketiranih prispevalo k pokritju stroškov za izdelavo načrtov, 63 % anketiranih pa tega ne bi storilo (Slika 17).

Slika 18: Pripravljenost za pokritje dela stroškov načrtovanja in izvedbe posestnega načrta po velikostnih kategorijah zasebnih posesti

Povprečni prispevek za izdelavo načrta narašča po velikostnih kategorijah (Slika 18), kljub temu da nismo odkrili statistično značilnih razlik v povprečni ponujeni ceni za načrt med kategorijami posesti (Kruskal Wallis test= 0,943, $p=0,815$). Narašča tako povprečna kot tudi maksimalna vrednost. Večji posestniki so za pridobitev takšnega načrta v povprečju pripravljeni pokriti del stroškov v višini 93 €, najvišja ponujena vsota pa je znašala 1000 €.

8 RAZPRAVA

Najpomembnejši cilj raziskave je bil ugotoviti, kakšne so možnosti za uvajanje načrtov za gozdno posest na GGO Slovenj Gradec. Z odgovori 179 anketiranih lastnikov smo dobili okvirno sliko, ki kaže na navezanost lastnikov na gozd in gospodarjenje z njim. V splošnem v GGO Slovenj Gradec prevladuje starejša populacija zasebnih posestnikov, saj je povprečna starost lastnikov 53 let. Starost pomembno vpliva na gospodarjenje, saj se z leti zmanjšuje zmožnost za delo v gozdu, fizična kondicija lastnikov in interesi za nova znanja, razvoj in nabavo nove tehnološke opreme upadejo. Podobno ugotavlja tudi Pezdevšek Malovrh (2006) v anketni raziskavi o uvajanju sodobnih tehnologij v zasebni sektor gozdarstva. V vseh velikostnih kategorijah prevladujejo moški lastniki, tudi v primeru, ko so ženske zemljiškoknjižne lastnice, gospodarjenje prepuščajo moškim. Glede na socialnoekonomski tip v vseh velikostnih kategorijah prevladujejo čiste in mešane kmetije, delež čistih kmetij po velikostnih kategorijah narašča. V tesni povezavi z velikostjo posesti in socialnoekonomskim tipom posesti je tudi ekonomska odvisnost od gozda. Podobno stanje ugotavljajo tudi Mertelj in sod. (2005) v njihovi raziskavi na GGO Bled. Več kot polovico anketiranih iz kategorije XXL (30 ha in več gozda) je odgovorilo, da dobi iz gozda polovico ali več kot polovico celotnih dohodkov, medtem ko je v kategoriji M podalo tak odgovor le 3 % anketiranih. Glede izobrazbe anketiranih po velikostnih kategorijah ni bilo bistvenih razlik. V povprečju je bilo največ anketiranih s poklicno šolo (38 %). Drugo mesto pa so si delili anketiranci z osnovno šolo in srednjo šolo (24 %). Največ tistih z visoko in univerzitetno izobrazbo je bilo v kategoriji M. Poleg dosežene formalne izobrazbe je za uspešno gospodarjenje potrebno še dodatno usposabljanje, udeležba ne različnih tečajih in podobno, česar pa v naši raziskavi nismo ugotavljali. Glede števila kosov gozdne posesti je razvidno, da imajo najbolj pestro zgradbo lastniki iz kategorije L; ena tretjina ima gozd v enem kosu (ena ali več parcel v kosu), druga tretjina v dveh kosih (dva prostorsko ločena kosa z vsaj eno parcelo v vsakem kosu) in zadnja tretjina v treh ali več kosih (vsaj trije prostorsko ločenih kosi z vsaj eno parcelo v vsakem kosu). V ostalih treh kategorijah so bili odgovori podobni, največ je tistih, ki imajo gozd v enem kosu (65 % ali več). Opazna je manjša razdrobljenost, kot je značilna za ostalo Slovenijo, kar je izrednega pomena za uspešno dolgoročno

gospodarjenje, saj povečuje možnosti za uvedbo načrtov za gozdno posest. Vzrok zaokroženosti gozdne posesti je dejstvo, da dediči ne dedujejo zemlje ampak so izplačani (Mori, 2004). Analiza podatkov na GGO Kranj pa kaže, da je v povprečju zasebna gozdna posest razdrobljena na tri kose (Žepič, 2010). V Sloveniji je število zasebnih gozdnih posesti v zadnjih dvajsetih letih naraslo z 250 tisoč na 315 tisoč (leta 2000). Največja je bila rast majhnih posestev, kar je posledica procesa fragmentacije posesti zaradi dedovanja. Z dedovanjem pa je v veliki meri povezana denacionalizacija, ki se je začela leta 1993 in se še nadaljuje (Medved in sod., 2005). Neposredne izkušnje pri anketiranju lastnikov izražajo občutek, da gozd številnim lastnikom pomeni pomembno kulturno, socialno in okoljsko dediščino. Koroški kmet je bil že od nekdaj navezan na gozd, v njem je videl vrednost in rezervo v primeru nesreč, investicij, poroke ali dediščine. Gospodarji so še do danes ohranili dobrosrčnost, ki se je izoblikovala preko trdega življenja v teh hribovitih in zelo strmih predelih. Pri večini smo bili dobro sprejeti in rečemo lahko, da bodo gozdarji med njimi vedno dobrodošli. Seveda pa so družbene in ekonomske razmere prinesle nekatere slabosti. Opazno je, da so mladi manj navezani na gozd, na delo v gozdu in na splošno, na gospodarjenje. Na to nakazuje visoka povprečna starost lastnikov in desetina lastnikov brez zagotovljenega naslednika.

Prva hipoteza, ki smo si jo zastavili, se je glasila, da lastniki v manjši meri uporabljajo obstoječe načrte za gospodarjenje. Na to hipotezo so se v anketi nanašala tri vprašanja in sicer, če lastniki poznajo in uporabljajo gojitveni načrt, če so sodelovali pri izdelavi gojitvenega načrta in če se udeležujejo razgrnitev gozdnogospodarskih načrtov, ali sodelujejo na javni obravnavi. Naša raziskava kaže, da so gojitveni načrti trenutno za lastnika najpomembnejši, saj vsebujejo potrebne informacije o gozdnogojitvenem stanju gozda ter cilje, smernice in ukrepe za nadaljnje gospodarjenje. Z gojitvenimi načrti določamo kratkoročno gospodarjenje s konkretnimi gozdovi. Mori (2004) podaja mnenje, da bi moral biti lastnik gozda pri izdelavi gojitvenih načrtov prisoten s svojimi pogledi, željami in potrebami, ki bi jih lahko odgovorni načrtovalec vgradil v načrt. Tako bi se verjetno povečala realizacija načrtovanih del. Pri odgovorih, ki so se nanašali na gojitveni načrt, smo bili kar presenečeni, saj je kar 79 % anketirancev odgovorilo, da načrte poznajo in uporabljajo. Od tega pa jih je že polovica sodelovala pri izdelavi. Tako smo prvo hipotezo z veliko gotovostjo zavrnili. Ključni dejavnik za tako visok delež je dejstvo, da v

raziskavo niso bili vključeni lastniki s posestjo, ki je manjša od 1 ha. Če pogledamo grafikone (Sliki 12 in 13), je razvidno, da je manjše zanimanje v najmanjši kategoriji. Žepič (2010) v podobni raziskavi na GGO Kranj pa ugotavlja, da večina zasebnih posestnikov, z izjemo lastnikov čistih in mešanih kmetij ter večjih posesti, še nikoli ni slišala za obstoj gojitvenega načrta, niti ga ne uporabljajo. Mori (2004) navaja, da v slovenskih razmerah gozd s površino 15 hektarjev zagotavlja trajno gospodarjenje. Glede sodelovanja lastnikov na razgrnitvah gozdnogospodarskih načrtov in javnih obravnavah še nismo dosegli, oziroma se še ni doseglo, dovolj, da bi bili lahko ponosni na dobljen rezultat. Delež tistih, ki so bili na razgrnitvah gozdnogospodarskih načrtov ali javnih obravnavah, se je gibal med 9 % in 39 %. Gozdnogospodarski načrt za gozdnogospodarsko enoto je zelo pomemben. V njem je točno določen možni posek, potrebna gojitvena in varstvena dela in vse omejitve, ki izhajajo iz trajnostnega in sonaravnega gospodarjenja in večnamenske vloge gozda (Bončina, 2009). Načrtovalci prav v te načrte vložijo veliko svojega truda in volje. Velika pomanjkljivost teh načrtov pa je pomanjkljivo sodelovanje lastnikov gozdov. Zakon o gozdovih namreč predpisuje, da imajo lastniki gozdov pravico sodelovati samo v postopku sprejemanja načrtov. Pred javno razgrnitvijo pa so vsa vrata lastnikom zaprta. Mori (2004) izpostavlja, da bi se morali lastniki gozdov v fazi nastajanja načrta srečati vsaj trikrat. Prvič na začetku, da bi analizirali preteklo gospodarjenje, obenem pa bi načrtovalci dobili okvirno zanimanje lastnikov za gospodarjenje. Drugič bi načrtovalci seznanili lastnike s prvimi ugotovitvami. Tretjič pa bi se sestali še pred zaključkom načrta in uskladili še zadnje nedorečenosti.

Druga hipoteza, ki smo jo izpostavili, se glasi, da med tipi lastnikov gozdov obstajajo razlike v vrednotenju informacij, ki so pomembne za gospodarjenje in da je velikost gozdne posesti pomemben faktor, ki vpliva na zanimanje lastnikov za gospodarjenje. Informacije potrebujemo za razumevanje stanja, opredelitev mogočih različic ravnanja in izbiro optimalne različice. Uporabno vrednost informacij lahko opišemo kot prispevek informacij k boljšemu odločanju in tudi boljšemu gospodarjenju (Bončina, 2009). Glede informacij smo na koncu dobili kar presenetljiv rezultat. Povprečno je 85 % anketiranih lastnikov odgovorilo, da ima na razpolago dovolj informacij za gospodarjenje. Razpoložljivost informacij z večanjem gozdne posesti narašča (Slika 6). Hkrati pa po velikostnih kategorijah narašča ocena koristnosti informacij (Slika 7). Povprečna koristnost

informacij je največja pri XXL, najmanjša pa pri M. Vzrok za takšno stanje je verjetno v ekonomski odvisnosti od dohodkov iz gozda. Pri posredovanju informacij lastnikom gozdov ima pomembno vlogo revirni gozdar. On je glavni posredovalni člen med gozdarsko stroko in lastniki gozdov. Zato njegove osebne sposobnosti in lastnosti pomembno vplivajo na medsebojno sodelovanje. Če je revirni gozdar kreativen, motiviran in ima sposobnost komunikacije z ljudmi, to krepi in izboljšuje gozdarsko stroko. Lastniki pa v njem vidijo osebo, pri kateri dobijo pomemben nasvet ali informacijo. V zadnjem času se javna uprava čedalje bolj krči, zaposluje se vse manj gozdarjev, revirji se povečujejo in gozdarji imajo vse manj časa, da bi se posvečali vsakemu lastniku posebej. Zato se verjetno največ posvečajo tistim, ki so odvisni od gozda, sodelovanje z manjšimi lastniki se zmanjšuje. To bi lahko bil eden izmed razlogov za to, da imajo največji lastniki več informacij o gospodarjenju. Podobno ugotavlja tudi Žepičeva (2010). Manjši zasebni lastniki na GGO Kranj menijo, da so prikrajšani z informacijami za učinkovitejše gospodarjenje, ker posedujejo manjše površine gozdne posesti. To pa nakazuje, da bi se moral izboljšati odnos ZGS do manjših gozdnih posestnikov, kar bi okrepilo in izboljšalo gospodarjenje.

V prilogi B so podrobno analizirane posamezne informacije po velikostnih kategorijah. Hitra analiza pokaže, da imajo lastniki največ informacij o možnem poseku, o tem, na koga naj se obrnejo v primeru sečnje, o mejah gozdne posesti, o varstvenih delih, krojenju lesa in stroških gospodarjenja. Najmanj informacij imajo glede strojne sečnje, o vrstah in številčnosti divjadi, ki poseljuje njihov gozd, o trenutnih tržnih cenah gozdnih zemljišč in o upravičenosti in stroških gradnje gozdnih prometnic. Pri rangiranju informacij glede na njihovo koristnost so lastniki v ospredje postavili podobne informacije. Anketirancem se zdijo najbolj koristne informacije o mejah gozdne posesti, o možnem poseku, o tem, na koga se naj obrnejo v primeru sečnje, o krojenju lesa ter o možnostih prodaje lesa in odkupnih cenah. Na vsebino, ki se nanaša na meje, so lastniki zelo občutljivi, saj so vse informacije povezane z mejami gozdne posesti ocenili z zelo visoko oceno. Glede mej so dobro obveščeni, saj je v povprečju 95 % anketiranih odgovorilo, da meje natančno poznajo. Količina poseka je podatek, ki zanima večino lastnikov. Verjetno zato, ker lahko iz njega razberejo, kakšen bodo imeli dejanski dohodek iz gozda v načrtovanem obdobju. Kot koristno informacijo so lastniki omenili, predvsem tisti, ki jim gozd predstavlja

polovico ali več kot polovico dohodkov, tudi krojenje lesa. Lastniki se namreč očitno zavedajo, da neustrezno krojenje znatno zmanjša ceno sortimentov. Nekateri lastniki so izpostavili dejstvo, da se pred sečnjo pri lesnih kupcih pozanimajo, kako naj krojijo, da bodo sortimenti dosegli najvišjo ceno. Pri vseh štirih kategorijah gozdne posesti pa so se na zadnje mesto po koristnosti uvrstile informacije o trenutnih tržnih cenah gozdnih zemljišč in informacije o izvajalcih in primernosti strojne sečnje. Večina anketiranih (77 %) informacij o strojni sečnji nima. 84 % anketiranih meni, da so te informacije za njih nekoristne in strojni sečnji nasprotujejo, predvsem zaradi poškodb, ki nastanejo pri sečnji. Velika večina lastnikov tudi ne sledi informacijam na nepremičninskem trgu gozdnih zemljišč, zato tem informacijam niso dali velikega pomena

Kot tretjo hipotezo smo izpostavili, da so večji posestniki bolj zainteresirani za uvedbo načrtov za gozdno posest. Na naklonjenost načrtu za gozdno posest so se v anketi nanašala štiri vprašanja. Glede poznavanja načrta za gozdno posest je bilo malo lastnikov, ki so zanj že slišali. V povprečju je zanj slišalo 14 % vprašanih. Rezultat je bil kar pričakovan, saj so taki načrti na Slovenskem šele v razvoju. Z njim so se začeli ukvarjati in jih analizirati v zadnjem desetletju (Bončina, 2002; Ficko, 2002; Papler-Lampe, 2004; Ficko et al., 2005). Kljub temu da smo anketiranim okvirno predstavili, kaj je načrt za gozdno posest in kaj bi vseboval, je v vseh kategorijah velik delež neodločenih glede NGP. To lahko interpretiramo kot previdnost pri sprejemanju novosti.

Vidimo, da se večje zanimanje za načrt pojavi v kategoriji L. Zanimanje v kategoriji XL je podobno kategoriji L, v kategoriji XXL pa se zanimanje še poveča za 10 %. Na osnovi rezultatov lahko trdimo, da so večji posestniki bolj zainteresirani za uvedbo NGP. Anketirane lastnike smo tudi povprašali glede prispevanja stroškov za izdelavo načrta za gozdno posest. Razvidno je, da bi več kot polovica tistih, ki so odgovorili, da bi bil takšen načrt za njih koristen in bi zanj tudi pokrili del stroškov. Za male posestnike pa bilo smiselno, da bi se med seboj povezali in za njih bi se izdelal eden načrt. Sledeča oblika povezovanja bi omogočila konkurenčno nastopanje na trgu. Z rabo podrobnih načrtov kot je NGP, pa bi dosegli ugodnejše ekonomske učinke gospodarjenja. Mori (2004) in Medved (2006) navajata, da lastniki preko organiziranega društva lahko bistveno bolje izražajo svoje interese kot individualni posameznik.

Vsekakor je opazno, da ekonomsko odvisni lastniki od gozda za gospodarjenje potrebujejo oziroma si želijo imeti podlago, ki bi jim pokazala pregled nad posestjo, osnovne informacije, predvidena dela ter bi vse skupaj ekonomsko ovrednotila, vendar so pri odločanju za NGP nekoliko previdni.

9 POVZETEK

Glavni namen diplomskega dela je bila ocena učinkovitosti in koristnosti ter sprejemanja načrtov za zasebno gozdno posest na gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec. Izkazalo se je, da lastniki gozdov izražajo zanimanje za inovativno gozdarsko načrtovanje.

Raziskavo smo opravili na celotnem gozdnogospodarskem območju Slovenj Gradec. Za zbiranje podatkov smo uporabili metodo anketiranja, kot najbolj neposreden način pridobivanja informacij o splošnih značilnostih lastnikov, njihovem dosedanjem gospodarjenju in presoji načrta za gozdno posest. Anketirali smo 179 naključno izbranih lastnikov gozdov znotraj štirih velikostnih kategorij posesti: M (1 do 4,9 ha), L (5 do 14,9 ha), XL (15 do 29,9 ha) in XXL (nad 30 ha). Rezultati analize so predstavljeni v dveh delih. V prvem delu so analizirane splošne značilnosti lastnikov gozdov vključno z njihovo posestjo in gospodarjenjem. V drugem delu pa so bolj podrobno analizirana vprašanja, ki so se nanašala na razpoložljivost in koristnost informacij, ki so potrebna za gospodarjenje, sedanje načrte in načrt za gozdno posest po velikostnih kategorijah.

V splošnem v GGO Slovenj Gradec prevladuje starejša populacija zasebnih posestnikov, saj je bila povprečna starost 53 let. V vseh velikostnih kategorijah prevladujejo moški lastniki. Glede na socialnoekonomski tip v vseh velikostnih kategorijah prevladujejo čiste in mešane kmetije, s tem da delež čistih kmetij po velikostnih kategorijah narašča. V tesni povezavi z velikostjo posesti in socialnoekonomskim tipom posesti je tudi ekonomska odvisnost od gozda. V velikostni kategoriji XXL več kot polovici anketiranih gozd predstavlja več kot polovico vseh rednih dohodkov.

Glede informacij, ki so potrebne za gospodarjenje, smo dobili presenetljiv rezultat. Kar 85 % anketiranih meni, da ima na voljo dovolj potrebnih informacij. Seveda pa razpoložljivost informacij narašča z večanjem gozdne posesti. Hkrati pa po velikostnih kategorijah narašča ocena koristnosti informacij, s tem da je največja pri XXL, najmanjša pa pri M. Vzrok za takšno stanje je verjetno v ekonomski odvisnosti od dohodkov iz gozda. Pri posredovanju informacij lastnikom gozdov ima pomembno vlogo revirni

gozdar. V zadnjem času se revirji povečujejo in gozdarji imajo vse manj časa, da bi se posvečali vsakemu lastniku posebej. Zato se revirni gozdarji največ posvečajo tistim, ki so od gozda bolj odvisni, sodelovanje z manjšimi pa se zmanjšuje.

Poznavanje gojitvenih načrtov je presenetljivo, saj je v povprečju slabih 80 % anketiranih odgovorilo, da te načrte poznajo in uporabljajo. Polovica od teh pa jih je že sodelovala pri njihovi izdelavi. Obisk razgrnitve gozdnogospodarskih načrtov ali sodelovanje na javnih obravnavah pa je nekoliko slabši.

Mnenje o koristnosti načrtov za gozdno posest izkazalo zelo dobro, saj je slabih 60 % anketiranih odgovorilo, da bi bil tak načrt koristen pri gospodarjenju z gozdom. Iz pridobljenih podatkov in z občutkom, ki smo ga dobili preko anketiranja, bi bilo smiselno v začetku izdelati načrte za lastnike iz kategorij L, XL in XXL. Seveda je smiselno načrte izdelati tudi za manjše posesti, če je lastnik dovolj zainteresiran. V območni enoti Slovenj Gradec je bilo od leta 1953 do 1998 gozdarsko načrtovanje vezano na lastnika. Tako je bila členitev gozdov na oddelke vezana na posestne meje. Pri manjših posestih (manj kot 1 ha) se je taka delitev izkazala za neracionalno, pri večjih posestih pa je ohranjena še danes. To pa nakazuje na dobro osnovo za uvedbo načrtov za gozdno posest.

10 VIRI

- Bachmann P. 2001. Ein neues forstliches Planungskonzept für die Schweiz. Zbornik gozdarstva in lesarstva, 66: 187-201
- Beguš J. 2005. Uvajanje participacijskih pristopov pri delu Zavoda za gozdove Slovenije z zasebnimi lastniki gozdov. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. (Strokovna in znanstvena dela, 123). Winkler I. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 269-284
- Bončina A., Ficko A., Kotnik T. 2004. Zasnova parcipativnega načrtovanja. Gozdarski vestnik, 62, 2: 85-95
- Bončina A. 2009. Urejanje gozdov – upravljanje gozdnih ekosistemov. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 359 str.
- Čoderl J., Jamnik Z. 2005. Nega gozda, krajine in človeka v Radljah – kako naprej? V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. (Strokovna in znanstvena dela, 123). Winkler I. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 137-148
- Diaci J., Greč Z. 2003. Uspešnost gojenja gozdov v zadnjem desetletju in priložnosti za prihodnost. V: Območni gozdnogospodarski načrti in razvojne perspektive slovenskega gozdarstva: XXI. gozdarski študijski dnevi, 27 – 28. Marec 2003. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 81-102
- Ficko A. 2002. Zasnova gozdarskega načrtovanja na ravni gozdnih obratov v Švici: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 66 str.
- Ficko A., Poljanec A., Bončina A. 2005. Presoja možnosti vključitve načrta za zasebno gozdno posest v zasnovo gozdarskega načrtovanja. V: Prihodnost gospodarjenja z

zasebnimi gozdovi v Sloveniji. (Strokovna in znanstvena dela, 123). Winkler I. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 119-135

Gradišnik B. 2003. Območna enota Slovenj Gradec – zloženska. Slovenj Gradec, Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec.

Gurs. 2007. Podatki centralne baze zemljiškega katastra Geodetske uprave RS, VK. dat datoteke. Geodetska uprava RS.

Kermavnar A., Veselič Ž. 2003. Vloga Zavoda za gozdove Slovenije pri uresničevanju gozdnogospodarskih načrtov. V: Območni gozdnogospodarski načrti in razvojne perspektive slovenskega gozdarstva: XXI. gozdarski študijski dnevi, 27 – 28. Marec 2003. Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 37-51

Medved M. 2003. Posestne razmere in pridobivanje lesa v zasebnih gozdovih. Gozdarski vestnik, 61, 9: 347-359

Medved M., Košir B., Robek R., Veselič Ž. 2005. Spremljanje gospodarjenja z zasebnimi družinskimi gozdovi v Sloveniji. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. (Strokovna in znanstvena dela, 123). Winkler I. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 61-85

Medved M. 2006. Vloga zavoda za gozdove Slovenije pri povezovanju lastnikov na lokalnem nivoju. Gozdarski vestnik, 64, 10: 462-457

Mertelj J., Papler – Lampe V., Poljanec A. 2005. Analiza posestnega stanja in predlogi za učinkovitejše zagotavljanje izpolnjevanja zakonskih obveznosti v zasebnih gozdovih na gozdnogospodarskem območju Bled. V: Prihodnost gospodarjenja z zasebnimi gozdovi v Sloveniji. (Strokovna in znanstvena dela, 123). Winkler I. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 149-168

Mori J. 2004. Lastniki gozdov in gozdarsko načrtovanje – tihi nasprotniki ali dejavni partnerji. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju. (Strokovna in znanstvena dela, 119). Bončina A. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 95-104

Mori J. 2008. Načrtovanje možnega poseka in njegova izvedba v zasebnih gozdovih. Gozdarki vestnik, 66,1: 65-74

Papler – Lampe V., Ficko A., Poljanec A., Jerovšek K., Čadež P. 2004. Načrt za gozdno posest – možnost participacije gozdnih posestnikov. V: Participacija v gozdarskem načrtovanju. (Strokovna in znanstvena dela, 119). Bončina A. (ur.). Ljubljana, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire: 105-117

Pezdevšek- Malovrh Š. 2006. Povezovanje lastnikov gozdov kot ukrep za povečanje konkurenčnosti v zasebnih gozdovih ob uvajanju sodobnih tehnologij. Gozdarski vestnik, 64, 10 : 451-461

Winkler I. 1996. Gospodarjenje z zasebnimi gozdovi. Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, 129 str.

Žepič V. 2010. Presoja možnosti za uvajanje načrtov za zasebno gozdno posest na gozdnogospodarskem območju Kranj: diplomsko delo. Ljubljana, samozaložba: 58 str.

ZAHVALA

Na koncu se bi rad zahvalil vsem, ki ste prispevali k izdelavi diplomskega dela.

Zato iskrena zahvala mentorju moje diplomske naloge prof. dr. Andreju Bončini za vso strokovno pomoč. Doc. dr. Janezu Krču se zahvaljujem za opravljeno recenzijo.

Posebna zahvala je namenjena Andreju Ficku za osnovanje naloge, usmeritve pri terenski izvedbi, statistični obdelavi, pregledovanju dela ter za vse dobre nasvete in mnenja.

Zahvaljujem se tudi gozdarjem na krajevnih enotah, ki ste s predhodnim obveščanjem lastnikov poskrbeli za dober sprejem.

Zahvala gre tudi anketiranim lastnikom. Brez vašega sodelovanja raziskava ne bi bila mogoča.

Iskreno se zahvaljujem tudi svoji družini, posebno očetu in mami, ki sta mi v času študija stala ob strani in me spodbujala.

PRILOGI

Priloga A

Anketni vprašalnik za zasebne lastnike GGO Slovenj Gradec

Prošnja za sodelovanje

Spoštovani,

v okviru Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire potekajo raziskave na temo posodabljanje gozdarskega načrtovanja in uvajanje načrta za gozdno posest v zasnovo gozdarskega načrtovanja.

Eden izmed glavnih namenov raziskav je proučiti možnosti za izboljšanje gospodarjenja z zasebnimi gozdovi in vključevanje gozdnih posestnikov v gozdnogospodarsko načrtovanje. V raziskovalno delo smo pritegnili tudi študente univerzitetnega študija gozdarstva.

V okviru diplomskega dela, ki nosi naslov Ocena izhodišč za uvajanje načrtov za zasebno gozdno posest na GGO Slovenj Gradec, želimo spoznati problematiko gospodarjenja na obravnavanem območju ter pridobiti vaše mnenje o koristnosti gospodarskega načrta za vašo gozdno posest, ki bi vam služil kot pripomoček za uspešnejše gospodarjenje z vašim gozdom.

Z odgovori na vprašalnik nam boste pomagali razjasniti dosedanje gospodarjenje na vaši posesti in vaše potrebe v prihodnje. Vprašalnik ste prejeli kot eden izmed naključno izbranih lastnikov gozda. Za raziskavo je pomemben vsak izpolnjen vprašalnik, zato vas prosimo, da izpolnite anketo v celoti. Anketa je anonimna, pridobljene podatke pa bomo uporabili izključno za potrebe raziskave.

Anketni vprašalnik je sestavljen iz treh sklopov:

1. Splošni podatki o vaši gozdni posesti
2. Gospodarjenje
3. Zanimanje za posestni načrt

SPLOŠNI DEL

1. Spol anketiranca:

1 - moški

2 - ženski

2. Starost anketiranca:

_____ let

3. Izobrazba anketiranca:

1 - nedokončana osnovna šola

2 - dokončana osnovna šola

3 - nedokončana srednja ali poklicna šola

4 - poklicna šola

5 - srednja šola

6 - višja šola

7 – univerza

4. Uvrstitev gospodinjstva v socialno - ekonomski tip:

(obkrožite socialno - ekonomski tip v obeh kolonah)

Čista kmetija	1	Nihče od aktivnih članov (15-65 let) jedra gospodinjstva ni ali vsaj dolgoročno ne bo zaposlen izven kmetije
Mešana kmetija	2	Različne kombinacije zaposlitev aktivnih članov na in izven kmetije
Ostarela kmetijska posest	3	Vsi člani kmečkega gospodinjstva so starejši od 65 let (nekmečka ostarela gospodinjstva štejemo pod točko 4)
Nekmetijska posest	4	Člani gospodinjstva se ne ukvarjajo s kmetovanjem

5. Nasledstvo na kmetiji:

1- da

2- ne

6. Površina celotnega posestva: _____, _____ ha, od tega je gozda _____, _____ ha

7. Ali natančno poznate vse meje vaše gozdne posesti?

- Da, vse meje poznam
- Ne, sploh ne poznam mej
- Deloma poznam

8. Ali je vaša gozdna posest:

- v enem kosu
- v dveh kosih
- v treh ali več kosih

9. Kolikšno je število vseh gozdnih parcel, ki so v vaši lasti ali solasti?

10. Največja oddaljenost gozdne parcele od vašega dejanskega bivališča:

- do 2 km
- 2 do 10 km
- 10 do 20 km
- več kot 20 km

GOSPODARJENJE

11. Ali je dejanski gospodar (član gospodinjstva, ki dela in gospodari z gozdom) isti kot zemljiško-knjižni lastnik?

1- da

2 - ne

12. Na kolikšnem deležu površine gozda, ki je v vaši lasti ali solasti, dejansko gospodarite (izvajate sečnjo, negovalna dela)?

- Ne gospodarim
- Na manjšem delu posesti (<25 %)
- Na približno polovici celotne površine (50 %)
- Na celotni ali skoraj celotni površini (>75 %)

13. Kako pomemben je vaš gozd v dohodkovnem smislu? Gospodarjenje z gozdom zagotavlja:

- ne zagotavlja nobenih dohodkov gospodinjstva
- občasni vir dohodkov gospodinjstva
- manj kot polovico rednih dohodkov gospodinjstva
- približno polovico rednih dohodkov gospodinjstva
- več kot polovico rednih dohodkov gospodinjstva

14. Koliko lesa v povprečju posekate v svojem gozdu: _____ m³/leto
(vpišite povprečje za zadnjih deset let)

15. Kako pogosto izvajate sečnjo na vaši posesti?

- sečnja se ne izvaja
- vsako leto
- vsakih nekaj let
- enkrat na 10 let
- manj pogosto

16. Kaj je najbolj pogost razlog za sečnjo v vašem gozdu?

- Izvedba nujnih varstvenih del, izvajam pretežno sanitarne sečnje
- Pridobivanje lesa za kurjavo
- Pridobivanje tehničnega lesa za lastno porabo
- Dodatni vir dohodka od prodaje lesa

17. Ali menite, da s svojim gozdom gospodarno ravnate?

1 – da

2 – lahko bi sekal več

3 – moral bi sekati manj

4 – ne vem

18. Če menite, da s svojim gozdom ne ravnate gospodarno in bi lahko sekali več, ocenite prosim pomembnost razlogov za neizkoriščenost možnega poseka z ocenami od 1 do 5? (1-nepomemben razlog, 5-zelo pomemben razlog)

	Razlogi	Pomembnost razloga
1	Lesu ne potrebujem	
2	Gozd imam kot rezervo	
3	Visoki stroški sečnje in spravila	
4	Nizke odkupne cene lesa	
5	V gozdu ni potrebna sečnja	
6	Denarja ne potrebujem	
7	Nisem usposobljen/a za delo v gozdu	
8	Nisem opremljen/a za delo v gozdu	
9	Nevarno delo	
10	Fizično zahtevno delo	
11	Posest je premajhna	
12	Me ni nihče pozval k odkazilu	
13	Slaba odprtost gozda s prometnicami	
14	Neurejene meje	
15	Nepoznavanje lokacije	
16	Nimam časa	
17	Odkazilo je premajhno	

19. Kako realizirate različna dela v svojem gozdu? (vrednosti v % - vsota deležev v vsaki vrstici je 100 %)

Delo opravi:	Sami in/ali družinski člani	Izvajalska podjetja	Medsosedska pomoč ali sosedje	Nič ne delamo	Skupaj
Sečnja					100 %
Spravilo					100 %
Prevoz					100 %
Nega (gojitvena in varstvena dela)					100 %

20. Ali opravljate dela tudi v tujem gozdu?

- Da
- Ne

21. Promet z gozdnimi zemljišči:

- gozdno posest bi prodal
- gozdno posest bi obdržal – ga imam namen ohraniti
- gozdno posest bi razširil / dokupil
- gozdno posest bi dal v upravljanje, zakup

NAČRT ZA GOZDNO POSEST

22. Ali menite, da imate na voljo dovolj potrebnih informacij za gospodarjenje z vašim gozdom?

- Da, večinoma
- Ne vem, ne gospodarim
- Ne, nimam vseh potrebnih informacij

23. Označite razpoložljivost in koristnost spodaj naštetih informacij za gospodarjenje na vaši gozdni posesti. Koristnost informacij rangirajte od 1 (nekoristna informacija zame) do 5 (zelo koristna informacija).

Informacije o ...	RAZPOLOŽLJIVOST INFORMACIJ			KORISTNOST INFORMACIJ
	DA	DELOMA	NE	1-nekoristna informacija; 5-zelo koristna informacija
... predvidenih stroških sečnje in spravila po odkazilu				
... donosnosti gospodarjenja na gozdni posesti				
... izvajalcih gozdnih del in njihovih cenah (sečnja, spravilo, izdelava sekancev ...)				

... o izvajalcih strojne sečnje in primernosti za moj gozd				
... o krojenju lesa				
... o možnostih prodaje lesa in odkupnih cenah				
...o možnem poseku za vsako parcelo				
... o načinu izvajanja nege gozda, gojenju gozdov				
Informacije o varstvenih delih (npr. zatiranju podlubnikov)				
... o trenutnih tržnih cenah gozdnih zemljišč				
... o natančnih mejah parcel				
... o lokacijah vseh mojih parcel				
... o upravičenosti in stroških gradnje gozdnih prometnic				
... o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz posesti gozda				
... o pravicah drugih na moji gozdni posesti (dostop, vožnja, nabiranje gozd. sadežev itd.)				
...o vrstah in številčnosti divjadi, ki poseljuje moj gozd				
... o omejitvah , ki jih moram upoštevati pri gospodarjenju zaradi varstva narave				
... o tem, koliko lesa lahko posekam v svojem gozdu				
... o tem, na koga se naj obrnem, če želi sekati v svojem gozdu				

24. Kaj se vam zdi najpomembnejše s področja svetovanja pristojne javne ustanove?

SVETOVANJE....	KORISTNOST INFORMACIJ 1-nekoristna informacija; 5-zelo koristna informacija
.... glede sprejemljive tehnologije pridobivanja lesa v gozdu	
... glede primernih izvajalcih gozdarskih del	
... glede subvencij	
.... glede prodaje lesa	
.... glede gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtov	
Drugo:	
Drugo:	

25. Ali sodelujete z Zavodom za gozdove Slovenije pri gospodarjenju z vašim gozdom?

- Ustanove ne poznam in ne sodelujem
- Ustanovo poznam, vendar ni nikakršnega sodelovanja ali kontakta
- Občasno sodelujem
- Redno in aktivno sodelujem

26. Ali sodelujete z revirnim gozdarjem in pri katerih delih?

- Sploh ne sodelujem, ne poznam
- Izdelava gozdnogospodarskega načrta
- Izdelava gozdnogojitvenega načrta
- Izbira drevja za posek
- Pregledu stanja gozdov
- Gradnji in vzdrževanju gozdnih prometnic
- Subvencije del v gozdovih
- Svetovanje pri gojenju gozda
- Svetovanje o izboljšanju gospodarjenja z gozdom
- Svetovanje pri varstvu
- Možnostih povezovanja z drugimi lastniki

Drugo: _____

27. Ali poznate in uporabljate gojitveni načrt za vaš gozd?

- da
- ne

28. Ali ste sodelovali pri izdelavi gojitvenega načrta?

- da
- ne

29. Bi se večkrat odločili za sečnjo, če bi imeli večletni načrt možnega poseka za vašo posest z ekonomskim ovrednotenjem?

- Da, zagotovo
- Da, verjetno
- Ne, enako kot do sedaj
- Ne vem

30. Ali ste že slišali za načrt za gozdno posest?

- da
- ne

31. Ali menite, da bi vam načrt za vašo gozdno posest, ki bi vam pokazal stanje gozda, razvojne možnosti, cilje, smernice in ukrepe, ki bi vam ekonomsko ovrednoti gospodarjenje, lahko koristil pri gospodarjenju z gozdom?

- Da, vsekakor
- Ne, sploh ne
- Ne vem, ne morem se odločiti, morda

32. Bi bili za izdelavo takega načrta pripravljeni prispevati del stroškov?

- da
- ne

33. Koliko bi bili pripravljeni plačati, da se za vašo gozdno posest izdelata načrt gospodarjenja (npr. 1 x v desetih letih). Ponujena vsota vas nikakor ne obvezuje h kakršnemkoli plačilu.

_____ evrov

34. Bi se bili pripravljene povezovati z drugimi lastniki gozda?

- da
- ne

35. Če da, za kakšen namen bi se bili pripravljene povezovati z drugimi lastniki?

Način povezovanja	Da	Ne
Medsebojno sodelovanje pri sečnji in spravilu	1	2
Medsebojno sodelovanje pri negi gozda	1	2
Posredovanje informacij o tržišču z lesom	1	2
Skupno nastopanje na trgu	1	2
Izobraževanje in strokovne ekskurzije	1	2
Drugo:	1	2

36. Kaj menite, ali imate pravico sodelovati pri pripravi in v postopku sprejemanja različnih načrtov:

- da
- ne
- ne vem

37. Ste se že kdaj udeležili javne razgrnitve gozdnogospodarskega načrta za gospodarsko enoto, kjer imate gozd, ali sodelovali na javni obravnavi:

- da
- ne

Priloga B

Podrobna analiza razpoložljivosti in koristnosti posameznih informacij

V preglednicah so podrobno predstavljeni rezultati glede na razpoložljivost in koristnost informacij po velikostnih kategorijah. Vsi podatki so predstavljeni v odstotkih (%).

Informacije o predvidenih stroških sečnje in spravila po odkazilu

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	78	16	6	4	4	30	48	14
M	67	7	27	3	23	23	43	7
XL	82	14	4	4	2	24	52	18
XXL	89	9	2	0	4	17	52	26
SKUPAJ	80	12	8	3	7	24	49	17

Informacije o donosnosti gospodarjenja na gozdni posesti

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	64	24	12	2	8	24	42	24
M	37	20	43	0	20	20	53	7
XL	68	24	8	0	4	40	40	16
XXL	72	24	4	0	2	33	43	22
SKUPAJ	63	23	14	1	7	30	44	18

Informacije o izvajalcih gozdnih del in njihovih cenah

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	68	20	12	12	8	24	40	16
M	53	20	27	20	10	27	40	3
XL	64	20	16	16	6	30	38	10
XXL	78	15	7	7	11	20	35	28
SKUPAJ	67	19	14	13	9	25	38	15

Informacije o izvajalcih in primernosti strojne sečnje

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	18	2	80	84	6	4	6	0
M	17	3	80	93	3	0	3	0
XL	18	2	80	76	6	8	8	2
XXL	22	9	70	87	4	4	0	4
SKUPAJ	19	4	77	84	5	5	5	2

Informacije o krojenju lesa

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	94	0	6	4	2	4	32	58
M	73	10	17	0	3	13	40	43
XL	94	6	0	0	4	4	28	64
XXL	100	0	0	0	0	4	22	74
SKUPAJ	92	3	5	1	2	6	30	61

Informacije o možnosti prodaje lesa in odkupnih cenah

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	84	8	8	2	0	10	36	52
M	60	27	13	3	3	3	53	37
XL	84	16	0	0	0	4	30	66
XXL	91	7	2	0	0	11	13	76
SKUPAJ	82	13	5	1	1	7	31	60

Informacije o možnem poseku za vsako parcelo

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	76	10	14	6	6	24	42	22
M	70	17	13	13	7	17	50	13
XL	68	24	8	0	10	24	36	30
XXL	72	17	11	2	7	17	30	43
SKUPAJ	72	17	11	5	7	21	39	28

Informacije o načinu izvajanja nege in gojenju gozdov

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	92	4	4	0	2	18	46	34
M	70	10	20	0	7	27	47	20
XL	88	12	0	0	2	10	40	48
XXL	89	11	0	0	7	4	39	50
SKUPAJ	86	9	5	0	4	14	43	40

Informacije o varstvenih delih (npr. zatiranju lubadarja)

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	98	2	0	0	0	10	46	44
M	77	17	7	0	7	10	63	20
XL	94	4	2	0	0	6	46	48
XXL	96	2	2	0	2	7	30	61
SKUPAJ	93	5	2	0	2	8	45	45

Informacije o trenutnih tržnih cenah gozdnih zemljišč

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	14	10	76	38	18	16	22	6
M	23	7	70	50	23	7	10	10
XL	24	14	62	20	20	28	14	18
XXL	22	9	70	22	17	15	24	22
SKUPAJ	20	10	69	31	19	18	18	14

Informacije o natančnih mejah gozdnih parcel

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	98	2	0	0	0	6	16	78
M	97	0	3	3	0	3	30	63
XL	96	2	2	0	4	2	8	86
XXL	91	2	7	2	4	4	15	74
SKUPAJ	95	2	3	1	2	4	16	77

Informacije o lokacijah vseh mojih parcel

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	100	0	0	0	0	4	14	82
M	100	0	0	3	0	7	20	70
XL	98	2	0	2	2	2	8	86
XXL	96	0	4	0	4	4	13	78
SKUPAJ	98	1	1	1	2	4	13	80

Informacije o upravičenosti in stroških gradnje gozdnih prometnic

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	40	24	36	18	10	36	28	8
M	30	40	30	23	30	23	20	3
XL	52	30	18	10	10	28	30	22
XXL	54	24	22	4	4	28	37	26
SKUPAJ	45	28	26	13	12	30	30	16

Informacije o pravicah in obveznostih, ki izhajajo iz posesti gozda

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	70	26	4	2	2	16	58	22
M	63	30	7	0	3	17	63	17
XL	76	24	0	0	4	16	58	22
XXL	80	20	0	2	2	28	43	24
SKUPAJ	73	24	2	1	3	19	55	22

Informacije o pravicah drugih na moji gozdni posesti

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	60	28	12	4	8	28	36	24
M	67	33	0	7	3	23	60	7
XL	62	22	16	6	6	30	32	26
XXL	76	13	11	4	13	35	30	17
SKUPAJ	66	23	11	5	8	30	38	20

Informacije o vrstah in številčnosti divjadi, ki poseljuje moj gozd

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	16	28	56	10	34	36	16	4
M	33	23	43	20	13	27	37	3
XL	26	28	46	8	24	24	22	22
XXL	37	28	35	4	11	30	30	24
SKUPAJ	27	27	45	10	22	30	25	14

Informacije o omejitvah pri gospodarjenju zaradi varstva narave

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	74	12	14	4	6	24	48	18
M	57	27	17	0	13	30	43	13
XL	78	18	4	0	10	20	40	30
XXL	72	15	13	4	13	15	41	26
SKUPAJ	72	17	11	2	10	22	43	23

Informacije o tem, koliko lesa se lahko poseka

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	100	0	0	0	0	2	32	66
M	100	0	0	0	0	7	47	47
XL	100	0	0	0	2	0	16	82
XXL	98	2	0	0	0	0	28	72
SKUPAJ	99	1	0	0	1	2	29	69

Informacije o tem, na koga se je treba obrniti, če želimo sekati

	Razpoložljivost informacij			Koristnost informacij				
	DA	DELOMA	NE	1	2	3	4	5
KAT L	100	0	0	0	0	4	36	60
M	97	0	3	3	0	10	47	40
XL	100	0	0	0	0	2	30	68
XXL	96	4	0	0	0	4	22	74
SKUPAJ	98	1	1	1	0	5	32	63